

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailu- ja palveluliiketoiminta

Elina Heinonen
Pinja Sirviö

KOTITALOUSKURSSIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS KANSAIN-
VÄLISILLE TUTKINTO-OPISKELIJOILLE

Opinnäytetyö
Joulukuu 2017

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2017
Matkailu- ja palveluliiketoiminta

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
013 260 600

Tekijät

Elina Heinonen ja Pinja Sirviö

Nimeke

Kotitalouskurssin suunnittelu ja toteutus kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille

Toimeksiantaja

Karelia-ammattikorkeakoulu

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa kotitalouskurssi syksyllä 2017 aloittaneille Karelia-ammattikorkeakoulun kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille. Opinnäytetyön tavoitteena oli opettaa kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille tärkeitä arkielämän taitoja, jotta heidän olisi helpompi sopeutua Suomeen ja suomalaisiin tapoihin.

Opinnäytetyön tietoperusta käsittelee opinnäytetyön kannalta keskeisiä teemoja, kuten kulttuuria käsitteenä, suomalaiseen kulttuuriin sopeutumista sekä viestintää. Opinnäytetyö on toiminnallinen. Suunnittelimme ja toteutimme kurssin opetusmateriaalit ja ohjasimme kurssin alusta loppuun asti itse. Kurssi järjestettiin syys-lokakuun vaihteessa 2017 Karelia-ammattikorkeakoulun tiloissa. Kurssilla oli myös mukana kaksi restonomiopiskelijaa projektityöntekijöinä. Kurssin yhteistyökumppaneina olivat Fazer Food Services ja Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli.

Hankimme kurssista palautetta kyselyn avulla, minkä lisäksi havainnoimme kurssin etenemistä itse tunneilla. Kyselystä saatu palaute oli pääosin positiivista ja kurssista sekä sen sisällöistä pidettiin yleisesti ottaen. Opiskelijat kuitenkin toivoivat, että kurssilla olisi vähemmän luentomaista opetusta ja enemmän aktiviteetteja, kuten erilaisia pelejä. Opinnäytetyön tuloksena luotu kurssimalli on luovutettu toimeksiantajalle ja sitä on tulevaisuudessa tarkoitus käyttää pysyvän valinnaisen kotitalouskurssin pohjana.

Kieli
suomi

Sivuja 63
Liitteet 3
Liitesivumäärä 15

Asiasanat

kotitalouskurssi, monikulttuurinen ohjaus, kansainväliset tutkinto-opiskelijat

THESIS
November 2017
Degree Programme in Tourism

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
FINLAND
+358 13 260 600

Authors

Elina Heinonen and Pinja Sirviö

Title

Planning and Implementing a Course on Finnish Culture and Housekeeping for International Degree Students

Commissioned by

Karelia University of Applied Sciences

Abstract

The purpose of this thesis was to plan and implement a course on Finnish culture and housekeeping for the new foreign degree students of Karelia University of Applied Sciences. The aim of the thesis was to teach the new foreign degree students about Finnish culture, habits and housekeeping in order to integrate them easier into Finnish society.

The theoretical part of the thesis covers topics such as the concept of culture, integration into the Finnish society and communication. The thesis was functional. We planned and implemented the materials for the course and worked as mentors during the course. The course lasted for three weeks from the end of September until the beginning of October 2017 at Karelia University of Applied Sciences. We also had two tourism students as project workers. Our collaborators for the course were Fazer Food Services and Student Housing Company Joensuun Elli.

We got feedback for the course by using a feedback form, and we also observed the students during the lessons. The feedback for the course was mostly positive. Overall, the students liked the course and its contents. However, the students hoped for more activities, such as games. The result of the course was a course model which has been given to the commissioner of the thesis. In the future, the course model is meant to be used as the base for a permanent, optional course.

Language
Finnish

Pages 63
Appendices 3
Pages of Appendices 15

Keywords

housekeeping course, multicultural guidance, foreign degree students

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Opinnäytetyön tausta ja tarkoitus.....	6
2.1	Opinnäytetyön lähtökohdat.....	6
2.2	Opinnäytetyön tavoitteet.....	8
2.3	Toimeksiantaja Karelia-ammattikorkeakoulu.....	9
3	Kulttuuri käsitteenä.....	10
3.1	Kulttuurin määritelmä.....	10
3.2	Suomalainen tapakulttuuri.....	11
3.3	Suomalainen kodinhoito.....	12
3.4	Ruokakulttuuri käsitteenä.....	14
3.5	Aikakäsitykset erilaisissa kulttuureissa.....	15
3.6	Yksilö- ja yhteisökulttuurit.....	16
3.7	Kyllä ja ei – eri merkitykset eri kulttuureissa.....	17
4	Sopeutuminen suomalaiseen kulttuuriin.....	18
4.1	Sopeutuminen käsitteenä.....	18
4.2	Monikulttuurinen ohjaus.....	20
4.3	Arkipäivän muutokset.....	22
4.4	Perehdytystilaisuuden järjestäminen ulkomaalaisille.....	23
5	Viestintä ja markkinointiviestintä.....	26
5.1	Viestintä ja markkinointiviestintä käsitteinä.....	26
5.2	Viestintätavat eri kulttuureissa.....	27
5.3	Kotitalouskurssin markkinointi tutkinto-opiskelijoille.....	29
5.4	Havainnollistaminen viestinnässä.....	29
6	Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden eteneminen.....	30
6.1	Toiminnallinen opinnäytetyö.....	30
6.2	Kotitalouskurssin suunnittelu ja materiaalien luominen.....	31
6.3	Muutokset ennen kurssia.....	34
6.4	Kotitalouskurssin eteneminen.....	34
7	Tiedonhankintamenetelmät.....	45
7.1	Kyselytutkimus.....	45
7.2	Laadullinen sisällönanalyysi.....	47
7.3	Osallistuva havainnointi.....	48
8	Tulokset.....	49
8.1	Kyselyn tulokset.....	49
8.2	Havainnoinnin tulokset.....	54
8.3	Kehittämisehdotukset ja –mahdollisuudet.....	55
9	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	57
10	Pohdinta.....	59
	Lähteet.....	61

Liitteet

Liite 1	Kotitalouskurssin sisältö
Liite 2	Palautekysely kotitalouskurssista
Liite 3	Palautekyselyn tulokset

1 Johdanto

Syksystä 2017 alkaen korkeakoulujen on perittävä lukuvuosimaksu Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelta Suomeen tulevilta opiskelijoilta. Tämä muutos näkyy jo Maahanmuuttovirastossa selkeänä notkahduksena, sillä ulkomaiset opiskelijat ovat hakeneet tänä vuonna lähes 25 prosenttia vähemmän ensimmäisiä oleskelulupia kuin aikaisemmin. (Harmaala 2017.) Syksystä 2017 alkaen myös Karelia-ammattikorkeakoulu perii 5 500 euron lukuvuosimaksun englanninkielisissä koulutuksissa aloittavilta EU- ja ETA- maiden ulkopuolelta tulevilta tutkinto-opiskelijoilta (Karelia University of Applied Sciences 2017a).

Lukuvuosimaksut tulevat todennäköisesti karsimaan ulkomaalaisten opiskelijoiden määrää myös Karelia-ammattikorkeakoulussa. Opiskelun muututtua maksulliseksi EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville tutkinto-opiskelijoille, Karelia-ammattikorkeakoulu haluaa tarjota jotain, mikä antaa lisäarvoa opiskeluun sijoitetulle rahalle. Tästä syntyi idea järjestää ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille kotitalouskurssi, joka helpottaisi heidän sopeutumistaan Suomeen ja suomalaiseen kulttuuriin. Myös aikaisempien vuosien kokemusten perusteella toimeksiantaja kokee, että kurssille olisi tarvetta.

Idea kotitalouskurssin järjestämisestä opinnäytetyönä lähti liikkeelle vuoden 2016 loppupuolella, kun opettajamme Tuula Ikonen kysyi sähköpostilla, olisiko kenelläkään kiinnostusta tarttua aiheeseen joko projektina tai opinnäytetyönä. Aihe kuulosti mielenkiintoiselta, joten otimme yhteyttä Ikoseen ja pidimme muutaman kokouksen aiheeseen liittyen. Aluksi ajattelimme suorittaa myös projektipisteitä kurssista, mutta lopulta päädyimme tekemään pelkästään opinnäytetyön. Varsinaisen opinnäytetyöprosessi alkoi vuoden 2017 puolella, kun aihe alkoi kiinnostaa enemmän ja siitä riitti tekemistä kahdelle.

Opinnäytetyö on toiminnallinen, ja sen tarkoituksena on vaihto-opiskelijoille suunnatun kotitalouskurssin suunnittelu ja toteutus, englanninkielisen materiaalin tuottaminen, kurssin ohjaaminen sekä kurssista saatujen kokemusten ja palautteen käsittely. Toimeksiantaja on Karelia-ammattikorkeakoulu ja toimeksiantajan

edustajana toimii lehtori Satu Saarinen. Kurssin tarkoituksena on siis antaa lisäarvoa opiskelijoille, sekä lieventää osaltaan lukuvuosimaksujen mahdollista negatiivista vaikutusta opiskelijoiden päätökseen tulla opiskelemaan Karelia-ammattikorkeakouluun. Tällaista kotitalouskurssia ei ole järjestetty aiemmin Karelia-ammattikorkeakoulun toimesta, eli järjestämämme kurssi oli pilottikoikeilu. Kurssi toteutettiin Karelia-ammattikorkeakoulun tiloissa syys-lokakuun vaihteessa 2017. Kurssista on tarkoitus tulla jatkossa pysyvä valinnainen kurssi ulkomaalaisille opiskelijoille.

2 Opinnäytetyön tausta ja tarkoitus

2.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Syksystä 2017 alkaen suomalaiset korkeakoulut alkoivat periä lukuvuosimaksuja Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolisilta opiskelijoilta. Lukuvuosimaksuja peritään vain vieraskielisessä koulutuksessa opiskelevilta, mutta suomen- tai ruotsinkielisessä koulutuksessa opiskelevilta ei peritä lukuvuosimaksuja, kansalaisuudesta riippumatta. Lukuvuosimaksut koskevat korkeakouluja ja niiden opiskelijoita, jotka aloittavat opintonsa 1.8.2017 tai sen jälkeen. (Opintopolku 2017.) Karelia-ammattikorkeakoulu haluaa tarjota kotitalouskurssia lisäarvona opiskeluun sijoitetulle rahalle EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille. Toimeksiantaja on myös huomionnut vuosien aikana ulkomaalaisten opiskelijoiden puutteelliset kotitaloustaidot ja tullut siihen tulokseen, että heille olisi tarpeellista tarjota kotitalouskurssia valinnaisena opintojaksona.

Vastaavanlaista opinnäytetyötä kotitalouskurssin suunnittelusta ja toteutuksesta ulkomaalaisille opiskelijoille ei ole myöskään aiemmin tehty Suomessa. Opinnäytetöinä on tehty lähinnä erilaisia oppaita ulkomaalaisille opiskelijoille. Hono ja Metsäpelto (2010) ovat esimerkiksi tehneet opinnäytetyönä opasvihkon vaihto-opiskelijoille, jotta opiskelijoiden olisi helpompaa sopeutua Porvooseen. Myös Partala (2013) on tuottanut ekologisen asumisen oppaan vaihto-opiskelijoiden

asuntolaan Salossa. Lisäksi Pietiläinen (2006) on opinnäytetyössään laatinut monikulttuurisen talouskoulun kodinhoidon opetussuunnitelman Jyväskylän kotitalousoppilaitokselle sekä koonnut hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien kodinhoidon opetuksesta.

Kalajoki ja Mäkelä (2016) tutkivat opinnäytetyössään vaihto-opiskelijoiden ja kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden kokemuksia Karelia-ammattikorkeakoulusta. Kyseisen opinnäytetyön tulokset ovat olleet keskeisessä osassa suunnitellamme kotitalouskurssia. Kalajoen ja Mäkelän tutkimuksesta kävi ilmi haastateltujen opiskelijoiden tyytymättömyys Suomen kulttuurintuntemusta kohtaan.

Suomalaista kulttuuria ei ole opittu tuntemaan syvällisesti, ja siitä on saatu vain vähän kokemuksia. Monilla haastateltavista ei ole tarpeeksi suomalaisia ystäviä. Jotta vaihto-opiskelijat pääsisivät paremmin tutustumaan suomalaisuuteen ja suomalaisiin, tulisi heille järjestää enemmän aiheeseen liittyviä aktiviteetteja. (Kalajoki & Mäkelä 2016, 38.)

Moni haastatelluista oli muun muassa maininnut haluavansa maistaa suomalaisia ruokia (Kalajoki & Mäkelä 2016, 33). Kalajoen ja Mäkelän tekemiin havaintoihin pohjautuen voimmekin todeta, että kotitalouskurssille oli suunniteltu mielekästä ja toivottua toimintaa aiheeseen liittyen, kuten suomalaisten ruokien valmistamista.

Aluksi kotitalouskurssi suunniteltiin järjestettävän kaikille syksyllä 2017 aloittaville kansainvälisille tutkinto- ja vaihto-opiskelijoille, mutta sitten todettiin, että kurssin järjestäminen opiskelijavoimin niin suurelle joukolle olisi pilottivaiheessa liian haasteellista. Tämän vuoksi kurssi rajattiin järjestettäväksi vain kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille.

Karelia-ammattikorkeakoulun kansainväliset tutkinto-opiskelijat ovat pääasiassa International Business (IB) -alan opiskelijoita, koska se on ainoa englanninkielinen koulutus Karelia-ammattikorkeakoulussa. Syksyllä 2017 aloittavia opiskelijoita oli muun muassa Dominikaanisesta tasavallasta, Marokosta, Tiibetistä ja Vietnamista.

Monet kansainvälisistä opiskelijoista ovat kulttuuritaustaltaan erilaisista olosuhteista kuin suomalaiset, jolloin moni asia Suomessa saattaa olla kulttuurishokki. Tämä käy ilmi myös Kalajoen ja Mäkelän (2016) tekemistä haastatteluista.

Muutama henkilö kertoi kokeneensa kulttuurishokin lukukauden alussa. Kulttuurishokkien syiksi mainittiin esimerkiksi hiljaisuus ja rauhallisuus. Kulttuurishokin saaneet opiskelijat ovat tottuneet meluun ja vilinään ympärillään, joten heidän oli todella vaikea sopeutua hiljaisempaan ympäristöön. (Kalajoki & Mäkelä 2016, 33.)

Kurssia järjestettäessä oli tärkeää ottaa huomioon kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden taustat, jotta osasimme suunnitella kurssin heidän tarpeisiinsa sopivaksi. Opiskelijoiden lähtömaiden ruokakulttuurit ovat poikkeavia suomalaisesta, joten kiinnitimme huomiota sellaisiin asioihin, jotka voivat suomalaisissa tavoissa aiheuttaa ongelmia juuri näille opiskelijoille.

Ennen kurssin järjestämistä tutustuimme opiskelijoiden lähtömaiden ruokakulttuureihin. Kurssin aihealueet myös rajattiin kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden lähtökohtia ja tarpeita ajatellen. Aiheiksi valittiin suomalainen tapa- ja ruokakulttuuri, juhlat ja perinteet, puhtaus, rahankäyttö, kaupassa asiointi, ympäristö ja kierrättäminen sekä ruoanvalmistus ja leipominen.

2.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda kotitalouskurssille malli, jota voitaisiin käyttää myös tulevana vuosina kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden perehdyttämisessä suomalaiseen kulttuuriin ja kotitaloustaitoihin. Tavoitteena oli luoda kurssille sisältöjä, jotka helpottaisivat opiskelijoiden sopeutumista Suomeen. Loimme kurssin materiaalit itse.

Kurssi järjestettiin heti syksyllä opiskelijoiden saavuttua Suomeen, jotta he oppisivat heti alkuun, kuinka suomalainen kodinhoito toimii. Kansainvälisten tuutorien voimavarat ja aika eivät pelkästään riitä opastamaan uusia tulijoita, joten oli kaikkien kannalta hyödyllisintä järjestää erillinen kurssi kansainvälisille opiskelijoille. Näin uudet opiskelijat saivat mahdollisuuden tutustua suomalaiseen kodinhoitoon sekä oppia hyödyllisiä taitoja tulevaisuutta varten. Kurssin avulla opiskelijat pystyvät integroitumaan paremmin sekä mahdollisesti välttyvät suuremmilta ongelmilta, joita arjessa esiintyy.

2.3 Toimeksiantaja Karelia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyömme toimeksiantaja on Joensuussa toimiva Karelia-ammattikorkeakoulu. Kareliassa opiskelee noin 4000 opiskelijaa ja uusia opiskelijoita sinne tulee vuosittain noin 1000. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2017a.) Vaihto-opiskelijoita saapuu Karelia-ammattikorkeakouluun joka vuosi noin 100. Opiskelijoita tulee muun muassa Euroopasta, Aasiasta, Venäjältä ja Kanadasta. (Karelia University of Applied Sciences 2017b.)

Suomenkielisiä koulutuksia on tarjolla 15, kun taas englanninkielisiä koulutuksia vain yksi (Karelia-ammattikorkeakoulu 2017a). Karelia-ammattikorkeakoulussa voi opiskella suomen kielellä tutkinnon muun muassa seuraavilla aloilla: luonnontieteiden ala, luonnonvara- ja ympäristöala, matkailuala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, tekniikan ja liikenteen ala sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala. Englanniksi voi opiskella kansainvälisen kaupan ohjelmassa: Tradenomi (BBA), International Business. Opetusta järjestetään päivätoteutuksena ja monimuotototeutuksena. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2017b.)

Kansainvälisyys on Karelia-ammattikorkeakoulussa jokapäiväistä toimintaa ja Karelia tarjoaa hyvät kansainvälistymismahdollisuudet opiskelijoille, opettajille ja muulle henkilökunnalle. Kumppaniverkostona sillä on muita korkeakouluja ja toimijoita ympäri maailman. Karelia-ammattikorkeakoulu pyrkii monialaiseen ja monipuoliseen yhteistyöhön kansainvälisten korkeakoulujen ja muiden yhteistyöorganisaatioiden kanssa. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2017c.)

3 Kulttuuri käsitteenä

3.1 Kulttuurin määritelmä

Kun puhutaan kulttuurista, yleensä se tuo mieleen korkeakulttuurin, kuten oopperan tai teatterin. Kulttuuri, latinaksi *cultura*, on alkujaan kuitenkin tarkoittanut viljelemistä. (Partanen 2007, 12.) Kulttuurille on olemassa monia määritelmiä ja ilmaisutapoja. Yhteisöjä sekä ihmisiä yhdistävät tavat, tottumukset, uskomukset, arvot, tarinat, säännöt sekä viestinnän muodot voidaan kaikki mieltää kulttuuriin kuuluviksi osiksi. (Korhonen & Puukari 2013a, 34.) Kulttuuria ovat muun muassa ruoka ja sen valmistustapa, aikakäsitteeseen suhtautuminen, vaatteet sekä asenteet ja uskomukset avioliitosta, elämästä ja kuolemasta (Partanen 2007, 12).

Kulttuuri määrittelee meidät omaksi ryhmäksi, yhteisöksi tai omaksi kansaksi (Partanen 2007, 12). Se ei tarkoita samaa asiaa, kuin tietyn valtion rajojen muodostama alue – kulttuurinen yhteisö voi olla maantieteellisesti laajempi tai suppeampi kuin maan rajojen muodostama kokonaisuus. Ihmiset elävät ja liikkuvat monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja ylittävät kulttuuristen yhteisöjen rajat paikallisesti tai kansainvälisesti. (Korhonen & Puukari 2013a, 35.) Kulttuurin voi kuitenkin luokitella paikan perusteella. Voidaan puhua kansallisista kulttuureista, kuten ranskalaisesta ja suomalaisesta kulttuurista. On myös olemassa erilaisia kulttuurityyppejä, kuten kaupunki- tai maanviljelykulttuuri. (Salmi-Niklander 1998.)

Ihmisten yhteisössä jakama ja toimintaa määrittävä kulttuuri voi olla osittain tiedostettua, mutta myös tiedostamatonta ja piilossa olevaa hiljaista tietoa. Se välittyy eri sukupolvelta toiselle yhteisön sisällä oppimisen ja sosialisoinnin kautta. (Korhonen & Puukari 2013a, 34.) Kulttuuriin liittyvät asiat eivät siis ole geneettisesti perittyjä, vaan sukupolvelta toiselle oppimisen kautta välittyntä tietoa. (Partanen 2007, 12.) Oppiminen voi tapahtua virallisesti tai epävirallisesti puheen tai ilman puhetta merkkien ja esimerkin välityksellä.

Kulttuuri on jatkuvan muutoksen alla. Vaikka jokainen sukupolvi oppii kulttuurinsa, johon on syntynyt, se ei ole koskaan samanlainen kuin edeltäjänsä. Kulttuuri säilyttää perinteitä, mutta osaltaan varautuu myös muutokseen. Ruokatavat ovat yksi esimerkki kulttuurissa tapahtuvasta jatkuvasta muutoksesta. Ne ovat jatkuvan muutoksen alla, vaikka ne ovatkin muuttumaton ja ennalta-arvattava osa kulttuuria. Kulttuurit kuitenkin vastustavat muutosta ja ruokatapojakin on siksi vaikea muuttaa. (Fieldhouse 1995, 2.)

3.2 Suomalainen tapakulttuuri

Suomalaiset arvostavat rehellisyyttä, kun taas epärehellisyys on pahe, minkä takia on tärkeää esimerkiksi toimia, kuten on luvattu tai sovittu. Suomalaiset ovat usein suorapuheisia ja ihmisten odotetaan toimivan sanojensa mukaisesti. Tähän liittyy myös täsmällisyys, jota suomalaiset pitävät suuressa arvossa. On tärkeää pitää sovitusta tapaamisajasta kiinni. Jos on esimerkiksi sopinut ajan lääkärille tai virkailijalle ja myöhästyy, sitä ei katsota hyvällä. (Infopankki 2014.)

Keskustelun aloittaminen vieraan ihmisen kanssa ei ole luontaista suomalaisille, minkä takia he saattavat alkuun vaikuttaa epäystävällisille ja vaitonaisille. Suomalaiset puhuvat yleensä hitaasti ja puheen tauot ovat pitkiä. Suomessa on tärkeää ottaa muut huomioon ja kuunnella heitä, kun taas toisen keskeyttäminen koetaan epäystävälliseksi. On tapana odottaa, että toinen on sanonut asiansa loppuun, ennen kuin puhutaan itse. (Infopankki 2014.)

Suomessa myös vaatimattomuutta pidetään suuressa arvossa. Suomalaisilla ei ole tapana olla esillä ryhmässä, puhua kovaan ääneen tai kehua itseään. Äänekäs puhe voidaankin kokea epämiellyttäväksi tai uhkaavaksi. Suomalaisilla ei ole tapana korottaa ääntään tai näyttää tunteitaan varsinkaan julkisilla paikoilla. Myös ristiriidat ratkaistaan keskustelemalla maltilliseen tyyliin. (Infopankki 2014.)

Hiljaisuus on olennainen osa kommunikointia ja viestintää. Hiljaisuus voi merkitä harmoniaa, kunnioitusta, ymmärrystä, mutta se voi myös ilmentää epävarmuutta sekä synnyttää ristiriitoja. Esimerkiksi Etelä-Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Etelä-

Amerikassa hiljaisuus on osa negatiivista viestintää. Varsinkin asiakaspalvelussa se koetaan helposti kieltäväksi vastaukseksi. Monissa muissakin kulttuureissa hiljaisuus saatetaan kokea epäkohteliaaksi käytökseksi. Euroopassa Suomi on ainoa maa, jossa hiljaisuudella on positiivinen merkitys. (Nieminen 2014, 66.) Hiljaisuus on normaali asia suomalaisille, eivätkä he koe, että hiljaiset hetket pitäisi täyttää puheella. (Infopankki 2014.) Suomessa myös yksityisyys ja oma rauha koetaan tärkeiksi asioiksi. Esimerkiksi vierailusta toisen kotona kannattaa aina sopia etukäteen. (Infopankki 2014.)

Muita suomalaisille tärkeitä arvoja ovat tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Suomessa naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia eli heillä on samat oikeudet. Avioliittoon pakottaminen on rikos, koska sekä naisilla että miehillä on oikeus päättää kenen kanssa he haluavat mennä naimisiin. Suomessa myös samaa sukupuolta olevat ihmiset voivat mennä naimisiin. Myös avioeroa saavat hakea sekä nainen että mies ja sen voi saada myös ilman, että toinen puoliso on siihen suostunut. Lapsiperheissä on tavallista, että myös naiset käyvät töissä, koska lasten ja kodin hoito on sekä naisen, että miehen vastuulla. Naisten ei myöskään tarvitse pyytää lupaa opiskeluun tai töissä käymiseen puolisoiltaan tai vanhemmiltaan. (Infopankki 2015.)

3.3 Suomalainen kodinhoito

Aikaisemmin kotitaloustieto siirtyi Suomessa sukupolvelta toiselle perimätietona ja asioita opittiin omilta vanhemmilta ja isovanhemmilta. Nykyään internet on osittain korvannut perimätiedon siirtymisen ja asioista otetaan selvää internetin keskustelupalstoilta, koulussa tapahtuvan opetuksen lisäksi. Internetistä löytyy vinkkejä siivoukseen, leipomiseen ja ruoanvalmistukseen sekä tietoa esimerkiksi kulluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Vinkkejä saatetaan vaihtaa tuntemattomien kanssa. (Harjula, Löytty-Rissanen & Janhonen-Abuquah 2016, 11.)

Kuten ympäri maailmaa, myös jokaisen suomalaisen kodin elämään sisältyy erilaisia arkirutiineja ja arjen toimintoihin vaikuttaa yhtä aikaa monenlaisia tekijöitä.

Yhteiskunnan muutokset heijastuvat koteihin, mutta yhteistä suomalaisten arjessa on se, että se koostuu erilaisista toiminnoista. Jokaisessa suomalaisessa perheessä asiat hoidetaan tietenkin hieman eri tavalla, mutta pääpiirteittäin tietyt toimintatavat ovat kaikille tuttuja. Arkeen vaikuttavat ympäröivä kulttuuri ja perinteet. (Immonen, Liimatainen & Palojoki 2004, 98.)

Suomessa vuokra-asuntoon muutettaessa olisi hyvä tietää ja muistaa vuokralaisen oikeudet ja velvollisuudet. Vuokra-asunto täytyy pitää hyvässä kunnossa sekä maksaa vuokra ajallaan. Asuntoa pitää hoitaa huolellisesti, sekä korvata mahdolliset aiheutuneet vahingot. Vuokralainen on itse vastuussa asunnosta ja joutuu korvaamaan myös vieraiden aiheuttaman häiriön. Naapurit pitää ottaa huomioon ja noudattaa taloyhtiön sääntöjä. Mahdollisista puutteista tai vioista ilmoitetaan vuokranantajalle, tai muuten saattaa joutua itse maksumieheksi. (Harjula ym. 2016, 278–279.)

Talous pysyy tasapainossa, kun rahankäyttö on vastuullista. Rahaa käyttäessä menojen ja tulojen tulisi olla tasapainossa, jotta rahat riittävät. Yleensä rahaa saadaan maksetusta palkasta. Palkasta vähennetään verot ja palkan sivukulut, esimerkiksi sosiaaliturva- ja eläkemaksut. Käteen jäävällä osuudella palkasta kustannetaan ruoka, asuminen, liikkuminen ja muut menot. Elämiseen käytettävän rahan määrä vaihtelee joka taloudessa, sillä perheiden koko, tulot ja elämäntyyli ovat erilaisia ja rahaa käytetään eri tarkoituksiin. Kansaneläkelaitos eli Kela maksaa tulonsiirtoja ihmisille erilaisissa elämäntilanteissa. Esimerkiksi perheen jokaisesta lapsesta maksetaan Suomessa lapsilisää. (Harjula ym. 2016, 228–230.)

Kun kotia siivoaa säännöllisesti, pysyy asunto sekä pintamateriaalit hyvässä kunnossa. Kodin hoitaminen on myös taloudellisesti kannattavaa. Koti pysyy viihtyisänä, kun sitä järjestee pienin kotitöin vaikkapa joka päivä. Kerran viikossa tulisi siivota enemmän, esimerkiksi imuroida, pestä wc-tilat ja tarkastaa jääkaappi. Kodin perusteellinen puhdistus tulisi myös tehdä säännöllisesti. Säännöllisesti siivottaviin asioihin kuuluvat tekstiilien, ikkunoiden, saunan ja pintojen puhdistus. (Harjula ym. 2016, 285.)

Suomessa on tapana kierrättää jätteet. Jätteet lajitellaan kotona ja viedään sitten ulos roska-astiaan. Lajitteluastioita löytyy taloyhtiöistä usein biojätteelle, paperille, kartongille, lasille, metallille ja sekajätteelle. Muille jätteille, kuten vaaralliseksi jätteelle, paristoille, sähkölaitteille ja elektroniikalle sekä muovipakkauksille on omat keräyspisteensä. Suomessa ei saa heittää roskaa ulos ikkunasta, metsiin tai kaduille. Suomessa on myös tapana ostaa ja myydä ehjiä tavaroita kirpputoreilla tai internetissä. Tavaroita voi myös lahjoittaa hyväntekeväisyyteen tai kierrätyskeskuksiin. (Infopankki 2016.)

3.4 Ruokakulttuuri käsitteenä

Kulttuuri jakaa ihmiset ryhmiin. Onkin tavallista keskittyä kulttuurien välisiin eroavaisuuksiin ja unohtaa, että kulttuuri muodostuu ihmisistä. Syöminen, juominen ja nukkuminen ovat kuitenkin kaikkien ihmisten perustarpeita. (Partanen 2007, 12.) Yksi kulttuurin ominaispiirteistä onkin ruoka ja sen valmistustapa (Frisk & Tulkki 2005, 7).

Kulttuurilla on paljon vaikutusta siihen mitä me syömme. Kulttuuri määrittää pitkälti sen mitä ruokia syödään, miten syödään, miten ruokaa laitetaan, montako aterialla päivässä syödään, monelta syödään ja kuinka paljon syödään. Nämä ruokatavat periytyvät sukupolvelta toiselle, koska ne ovat käytännöllisiä tai niillä on joku symbolinen merkitys. (Fieldhouse 1995, 1.)

Ruokakulttuuri määrittyy pitkälti alueen luonnonolojen mukaisesti. Rannikolla ruokakulttuuriin kuuluvat kalaruoat, kun taas hedelmällisillä maaperillä on viljelty paljon. Sisämaassa esimerkiksi metsästämyllä saatu riista on yleistä. Myös paikalliset tavat kuten uskonnot muovaavat ruokakulttuuria, esimerkiksi kieltämällä joidenkin lihojen syönnin. Vaikka kansainvälistyminen on tehnyt monista ruoista kansainvälisiä, on maiden välillä edelleen jäänteitä ruokaperinteistä. (Frisk & Tulkki 2005, 66.)

Ruokakulttuuri (engl. *food culture*) on terminä tärkeä erottaa termistä keittiö (engl. *cuisine*) eli esimerkiksi ranskalainen ruokakulttuuri on eri asia kuin ranskalainen

keittiö. Kun laitetaan ruokaa yhteisillä resepteillä ja keskustellaan niistä samalla sanastolla, sitä kutsutaan keittiöksi. Ruokakulttuuri on keittiötä laajempi käsite, koska se käsittää lisäksi syömisen sosiaalisen puolen, jaetut arvot, ruokavalintojen symboliset merkitykset, rituaalit ja päivittäisen rutiinin. (Albala 2011, 5.)

3.5 Aikakäsitykset erilaisissa kulttuureissa

Käsitys täsmällisyydestä on kulttuurikysymys, sekä myös esimerkiksi persoonallisuuteen liittyvä tekijä. Suomessa on *monokroninen* eli *yksiaikainen aikakäsitys*. Muun muassa liikennevälineiden aikataulut ilmoitetaan minuutin tarkkuudella ja asiakirjat toimitetaan ajoissa virastoon, mieluummin jopa hyvissä ajoin ennen määräaikaa. Monokronisen aikakäsityksen maissa aikaa voi kontrolloida. Sen mukaan ”aika on rahaa”, eikä sitä pidä tuhjata (Nieminen 2014, 51–52).

Polykroninen eli *moniaikainen aikakäsitys* on yleinen muun muassa Kiinassa, Venäjällä, Etelä-Euroopan ja Latinalaisen Amerikan maissa. Määräaikoja saatetaan pyrkiä noudattamaan, mutta ne eivät ole kuitenkaan ehdottomia. Ihmissuhteet menevät aikataulujen edelle. Polykronisen aikakäsityksen mukaan määräajat eivät ole lopullisia, sillä aikaa on jätettävä muutoksille. (Nieminen 2014, 53.)

Syklinen aikakäsitys vallitsee Afrikan maissa, ja niissä Aasian maissa, joissa kansainväliset yhteydet ovat vähäiset. Aika mielletään kehäksi, jossa toistuvat tietyt tapahtumat. Määräajoista voidaan sopia, mutta ne eivät ole ehdottomia. Ihmissuhteet ovat etusijalla, ja asioiden hoitaminen siirtyy, jos kohdalle sattuu jotain muuta tärkeämpää ihmissuhteisiin liittyen. Esimerkiksi marokkolainen asiakas saattaa olla kohtelias ja aikoo noudattaa määräaikaa, mutta kuitenkin määräajan lähestyessä hänen ihmissuhteissaan saattaa tapahtua jotain tärkeää, eikä määräajalla ole enää suurta merkitystä. Asia voidaan hoitaa myöhemminkin. Syklisen aikakäsityksen mukaan määräajat ovat siis toiveita, joita noudatetaan tilanteen salliessa ja tehtävät tehdään siinä järjestyksessä, kuin kulloinkin on sopivaa. (Nieminen 2014, 53–54.)

Suurella osalla maailmaa vallitsee erilainen aikakäsitys kuin Suomessa, ja siksi väärinkäsitykset ovat yleisiä puolin ja toisin. Aikaan suhtaudutaan useissa maissa joustavasti ja määräajat eivät ole tärkeitä. (Nieminen 2014, 51.) Henkilökohtaiset aikakäsitykset voivat kuitenkin vaihdella kaikissa kulttuureissa tilanteen mukaan. Suomessa esimerkiksi asiakkaan myöhästyminen aiheuttaa vahvaa paheksuntaa. (Nieminen 2014, 54.) Ulkomaalaisen asiakkaan taas voi olla vaikea ymmärtää, miksi suomalainen palvelupiste sulkeutuu minuutin tarkkuudella (Nieminen 2014, 56).

3.6 Yksilö- ja yhteisökulttuurit

Yksilökulttuurissa oma etu nousee ryhmän, eli perheen, suvun, työyhteisön ynnä muiden edun yläpuolelle. Esimerkiksi Britannia ja Alankomaat ovat maita, joissa vallitsee yksilökulttuuri. Yksilökulttuureissa tyypillistä on, että mielipiteet ovat tärkeitä ja väittely on yleistä. (Nieminen 2014, 46.) *Yhteisökulttuurissa* yksilöt ovat taas aina myös ryhmänsä edustajia. Yksilö on sidoksissa perheeseen, työyhteisöön, ammattikuntaan tai kotiseutuunsa. Hänen tulee tuottaa kunniaa ryhmälle. Muun muassa Aasian kulttuureissa kommunikaatiossa on tärkeää säilyttää harmonia ja välttää jyrkkiä kannanottoja. (Nieminen 2014, 48)

Yksilökeskeinen kulttuuri on hallitsevin teollistuneissa länsimaissa, joihin kuuluvat muun muassa Pohjois- ja Länsi-Euroopan maat sekä Yhdysvallat. Yhteisökeskeisiä kulttuureita on enemmän, ja niihin kuuluvat Aasian, Afrikan ja Etelä-Amerikan kulttuurit. Länsimainen kulttuuri on globalisaation myötä leviämässä ja muuttamassa kulttuuri- ja maailmankuvaa myös yhteisökulttuureissa. Kulttuuriset lähtökohtaerot vaikuttavat päätöksentekoon ja elämänvalintoihin riippuen siitä onko yksilö yksilökeskeisestä vai yhteisökeskeisestä kulttuurista. (Korhonen & Puukari 2013a, 60)

Yksilö- ja yhteisökulttuurien erot korostuvat selkeimmin viestintätilanteissa. Kulttuuriset viestintätavat ja tottumukset ovat ihmisissä sisäänrakennettuina ja ne ovat monimutkaisempia kuin puhutut ja kirjoitetut viestit. Vuorovaikutuksessa tapahtuvat tulkinnat liittyvät aina kielellisiin sekä ei-kielellisiin merkityksiin. Jokainen

ilmaistu viesti sisältää toisin sanoen metaviestejä artikuloinnista ja puhujasta puhetilanteessa, eli vihjeitä siitä, miten vastaanottajan pitäisi viesti oikeastaan ymmärtää. Metaviestit ovat usein ei-kielellisiä. (Korhonen & Puukari 2013a, 61)

Ei-kielellisistä viestintäeroista hyvä esimerkki on kulttuureissa laajasti käytetyt nyökkääminen ja hymyily. Niillä saattaa olla merkittäviä toisistaan poikkeavia tulkintamerkityksiä yksilö- ja yhteisökulttuurien edustajien välillä. Suomessa nyökkääminen ja hymyily ovat hyväksymisen ja myöntymisen merkkejä, mutta yhteisökulttuureissa ne saattavat merkitä tervehtimistä tai puhujan kuulemista. Merkit eivät silti tarkoita että kuulijat olisivat hyväksyneet tai suostuneet puhujan ehdotukseen. Yhteisökulttuurin edustaja saattaa nyökätä, vaikka olisi ymmärtänyt kuulemaansa. Joissakin kulttuureissa nyökkääminen tarkoittaa myös täysin päinvastaista eli kieltä. Nyökkääminen voi olla reaktio melkein mihin tahansa tilanteeseen tai tunteeseen ja merkitä tunnetilojen huomioimista. (Korhonen & Puukari 2013a, 62)

3.7 Kyllä ja ei – eri merkitykset eri kulttuureissa

Suomalaisille tyypillistä on ilmaista kieltävä vastaus melko suorasti. Tilanteesta riippuen voidaan sanoa suoraan myös *ei*. Negatiivisten asioiden ilmaiseminen voi tarkoittaa, että välit ovat luotettavat ja avoimet. Suomalaisille rehellisyys tarkoittaa sitä, että pitäydytään tosiasioissa ja informaatio välitetään eteenpäin kokonaisuudessaan. Kieltävä vastaus saatetaan kertoa sekä kirjallisesti että suullisesti ilman kiertoilmaisuja tai korulauseita. (Nieminen 2014, 57.)

Monissa muissa maissa vastaava toiminta koetaan epäkohteliaaksi, huonotapaiseksi tai töykeäksi. Aasian maissa on epäkohteliaasta antaa selkeän kieltävä vastaus. Yleistä on hymyillä ja vastata myöntävästi ehdotuksiin sekä kysymyksiin. Tämä juontaa juurensa siitä, että tavoitteena on kasvojen säilyttäminen. Negatiivinen vastaus saattaa sekä kysyjän että vastaajan häpeälliseen tilanteeseen. (Nieminen 2014, 57) Jos aasialaiselta kysyy suoraan ”kyllä vai ei”, hän todennäköisesti ei vastaa suoraan kieltävästi ja saattaa kokea kysymyksen loukkaavaksi.

Jos mahdollista, suomalaisen asiakaspalvelijan tulisi välttää ehdottomia kieltoja ja ilmaista asiat kiertäen. (Nieminen 2014, 58)

Varsinkin Aasian kulttuureissa kasvojen menetys on korostetun häpeällistä. Kyseessä on sekä itsensä että muiden kunnioittaminen. Länsimaissa kasvojen menetys koskee yleensä vain noloon tilanteeseen joutunutta henkilöä. Aasiassa sekä muissa vahvojen yhteisökulttuurien maissa kasvojen menetys linkittyy myös ryhmän kunniaan. Perheen, suvun tai työyhteisön maine menevät yksilön edelle ja ihminen edustaa näissä kulttuureissa aina myös yhteisöään. (Nieminen 2014, 178.)

4 Sopeutuminen suomalaiseen kulttuuriin

4.1 Sopeutuminen käsitteenä

Sopeutumisella tarkoitetaan prosessia, jossa yhteiskunta ja erilaiset organisaatiot löytävät toimintatavat, joilla vastataan maahanmuuttajien tarpeisiin. Työssään maahanmuuttajia kohtaavat ovat omalta osaltaan vaikuttamassa siihen, miten maahanmuuttajat vastaanotetaan, ja miten he pääsevät osaksi yhteiskuntaa. *Kotoutuminen* eli maahanmuuttajien integroituminen on tapahtumaketju, jossa maahan muuttanut oppii toimintatapoja, taitoja, tietoja sekä luo uusia verkostoja. Näiden avulla hän pääsee osalliseksi ympäröivää yhteiskuntaa. (Alitolppa-Niitamo & Säävälä 2013, 6–7.)

Kulttuuriin sopeutumiseen liittyy olennaisesti kulttuurishokki. Kulttuurishokki on stressi- ja jännitystila, joka syntyy yleensä kahden kulttuurin kohdatessa. Ulkomaille muuttaminen voikin aiheuttaa kulttuurishokin, koska se on suuri elämänmuutos ja vaatii sopeutumiskykyä. Muutokseen reagoiminen on kuitenkin erittäin yksilöllistä. (Salminen & Poutanen 1996, 88–89.) Kulttuurishokki on yleensä voimakkaimmillaan ensimmäistä kertaa ulkomailla asuessa. Sen voimakkuuteen

vaikuttaa myös se kuinka erilaiseen kulttuuriin muuttaa. Esimerkiksi suomalaisena on helpompi sopeutua länsimaiseen kulttuuriin kuin esimerkiksi aasialaiseen, afrikkalaiseen tai eteläamerikkalaiseen. (Aro 1998, 18.)

Kulttuuriin sopeutumiseen kuuluu neljä vaihetta: kuherruskuukausi, stressivaihe, hyväksyminen ja sopeutuminen (Salminen & Poutanen 1996, 88–89). Kuherruskuukauden aikana kaikki uusi on mielenkiintoista ja kiehtovaa. Uusi elinympäristö koetaan paremmaksi ja tasokkaammaksi kuin kotona. (Frisk & Tulkki 2005, 55–56.) Kuherruskuukauden jälkeen alkaa arki, kun aletaan tottua uuteen kulttuuriin ja kaikki ei olekaan enää niin mukavaa. Tästä alkaa stressivaihe, jolloin vieraan kulttuurin piirteet alkavat ärsyttää. Jossain vaiheessa ihminen alkaa kuitenkin hyväksyä, että ympäristöään ei voi muuttaa, mutta itseään voi. Ihminen tajuaa itse käyvänsä läpi kulttuurishokkia ja alkaa auttaa itse itseään. Tästä alkaa sopeutuminen ja tilanne alkaa helpottaa. (Salminen & Poutanen 1996, 88.)

Pietilä (2010) tutki Suomeen vapaaehtoisesti tulleiden maahanmuuttajien sopeutumista ja motivaatiota kulttuuriin sopeutumisen prosessin aikana (Pietilä 2010, 55). Tutkimuksen mukaan väliaikaisesti Suomeen tulleiden henkilöiden motivaatio opiskella suomen kieltä oli vähäinen ennen Suomeen tuloa. Suomeen tulon jälkeen he olisivat halunneet oppia suomea ja suomalaista kulttuuria, mutta heidän motivaationsa väheni, sillä he eivät pystyneet luomaan kontakteja suomalaisten kanssa. Motivaation hiipumisen jälkeen heidän halunsa sopeutua myös väheni, ja he hakeutuivat muiden kansainvälisten opiskelijoiden seuraan. Väliaikaisesti Suomessa olleet opiskelijat olivat huomanneet, että he eivät ymmärtäneet suomalaisen kulttuurin piirteitä kovinkaan hyvin, sillä he eivät olleet pystyneet luomaan kontakteja suomalaisiin ja selvittämään erilaisia kulttuurisia piirteitä. (Pietilä 2010, 58)

Pietilän (2010) tutkimuksessa merkittävä motivaatioon vaikuttava tekijä oli vuorovaikutuksen määrä suomalaisten kanssa. Viestintätilanteilla ja niissä onnistumisella oli suuri merkitys sopeutumisprosessissa. Motivaation voimakkuus oli sidoksissa sosiaalisiin suhteisiin, jotka puolestaan vaikuttivat uusien asioiden oppimiseen sekä ymmärtämiseen. Motivaatiota lisääviä tekijöitä on useita, mutta sosiaalinen kanssakäyminen kohdekulttuurin edustajien kanssa näyttäisi olevan yksi

tärkeimmistä, mutta samalla myös yksi haasteellisimmista tekijöistä. (Pietilä 2010, 58–59.)

4.2 Monikulttuurinen ohjaus

Monikulttuurisuus on termi, joka tarkoittaa yksinkertaisimmillaan väestön kulttuurista ja etnistä monimuotoisuutta. Eri kielet, uskonnot, kansallisuudet, tavat sekä arvot kuvastavat monikulttuurisuutta. Monikulttuurisen ajattelutavan mukaan kulttuurista monimuotoisuutta pidetään positiivisena tai neutraalina piirteenä yhteiskunnassa. (Alitolppa-Niitamo & Säävälä 2013, 7.)

Monikulttuurinen ohjaus tarkoittaa ammatillista kohtaamista, jossa ohjaaja ja ohjattava tulevat eri kulttuureista ja edustavat erilaista etnistä ryhmää tai puhuvat äidinkielenään eri kieltä. Monikulttuurisella ohjauksella voidaan merkittävästi edistää maahanmuuttajien kotoutumista. Siinä on tärkeää ymmärtää ja ottaa huomioon kulttuuristen erojen merkitys. (Korhonen & Puukari 2013b, 32–33.)

Monille ihmisille konkreettinen toiminta on se kanava, jonka avulla he oppivat parhaiten. Ohjauksessa on usein hyödyllistä antaa konkreettisia tehtäviä, joiden kautta tuetaan tavoitteisiin pääsemistä. Monikulttuurisessa ohjauksessa on syytä tiedostaa, että yksilöiden keskinäiset erot ovat suuria, minkä vuoksi ohjaajan pitäisi huomata herkästi, millainen lähestymistapa sopii kullekin ohjattavalle. (Korhonen & Puukari 2013b, 34.)

Ihmisten on usein vaikea tunnistaa kulttuurin vaikutusta itseensä. He omaksuvat huomaamattaan tietyn kulttuurin piirissä suuren määrän erilaisia ajattelu- ja toimintamalleja, arvoja ynnä muita. Hengellisyys saattaa olla monelle ohjaajalle vaikeasti lähestyttävä osa-alue. Ohjaajan ammattitaitoon kuuluu tärkeänä osana ymmärtää, että hengellisyydellä on monille ohjattaville suuri merkitys. Sen vuoksi ohjaajan tulisi tutustua eri uskontoihin muodostaakseen niistä kokonaiskuvan. (Korhonen & Puukari 2013b, 35.)

Ohjaustyössä on tärkeää ymmärtää yhteisöllisten sekä yksilökeskeisten kulttuurien eroja. Eroavaisuutena on muun muassa se, että yhteisöllisissä kulttuureissa henkilökohtaisia ongelmia jaetaan usein pelkästään lähipiiriin kanssa, kun taas yksilökeskeisemmissä kulttuureissa yksilöt voivat pitää luontevampana kääntyä ammattiauttajien pariin. (Korhonen & Puukari 2013b, 37.)

Monikulttuurisen ohjauksen haasteisiin lukeutuu suomalaisesta näkökulmasta yhteisöllisten kulttuurien ymmärtäminen. Suomi lukeutuu yksilökeskeisiin kulttuureihin, ja suuri osa maahanmuuttajista tulee yhteisöllisten kulttuurien maista. Monikulttuurisessa ohjauksessa kulttuurikuvan laajeneminen ja toimintojen tunteminen ovat tärkeitä tekijöitä. Haasteina voivat olla muun muassa seuraavat seikat: ohjaaja olettaa, että kaikki yhteisön jäsenet ovat samaa mieltä siitä, mikä on normaalia käytöstä tai ei ota riittävästi huomioon muista kulttuureista tulevien ohjattavien elämänhistoriaa vaan kiinnittää liikaa huomiota nykyhetken tapahtumiin. (Korhonen & Puukari 2013a, 24–25.)

Maahanmuuttajataustaisen perehdyttämiseen tarvitaan uusia materiaaleja sekä sisältöä. Selkokielisesti laadittu perehdytysmateriaali helpottaa vieraskielisen henkilön lukemista ja ymmärtämistä. Perehdyttämisen sisällöissä tarvitaan suomalaisen työkulttuurin ja kirjoittamattomien sääntöjen avaamista. Maahanmuuttajan perehdyttämiseen kannattaa varata myös tarpeeksi aikaa, sillä vieraalla kielellä kommunikointi on usein kuluttavaa molemmille osapuolille. (Korhonen & Puukari 2013b, 54.)

Stereotypiat ovat yleisiä ja ne voimistuvat, jos oletetaan tietyn kulttuurin tai ryhmän edustajien jakavan samat mielipiteet ja ominaispiirteet. Stereotypioita voi syntyä helposti mistä tahansa ryhmästä. Stereotypioita voi olla etnisyyteen, ikään, sukupuoleen tai kansalliseen kulttuuriin liittyen. Stereotypia voi olla positiivinen, mikäli se on havainnoijan mielestä hyvä piirre tai se voi olla negatiivinen ja havainnoijan mielestä aliarvostettu. Kummatkin stereotypiat voivat olla ongelmallisia kulttuurisissa kohtaamistilanteissa, sillä niissä korostuvat tietynlaiset mielipiteet toisesta osapuolesta. (Korhonen & Puukari 2013a, 60.) Kotitalouskurssia jär-

jestettäessä pyrimme välttämään stereotyyppien syntymistä, mutta otimme kuitenkin huomioon yksilöiden lähtömaat ja niissä vallitsevien kulttuurien vaikutus ihmisten toimintaan.

4.3 Arkipäivän muutokset

Maahanmuuttajilla voi olla aluksi opittavaa varsin arkisissa asioissa, esimerkiksi uusissa ja erilaisissa ruokailuajoissa. Myös ruokavalioon voi tulla muutoksia ja jopa ruoan hankintatapa voi olla erilainen kuin kotimaassa. Muun muassa uuden asuinmaan ostospaikat voivat aiheuttaa tuotteillaan ja maksutavoillaan ihmetystä. Tällaisia huomioita on usein myös turisteilla. Tavanomaisten askareiden itselle oudot toimintamallit voivat rasittaa maahanmuuttajaa henkisesti. (Schubert 2013, 63.)

Vuorovaikutustilanteissa stressiä aiheuttaa vieraan kielen käyttö. Vaikka englannin kielitaito olisi hyvä, jos se ei ole oma äidinkieli, voi sen käyttö arjessa rasittaa. Jotta uuteen maahan sopeutuminen olisi mahdollisimman helppoa, olisi tärkeää oppia toimimaan ja asioimaan uudessa maassa. Erot sopeutumisessa voivat olla yksilöllisiä ja johtua muun muassa sosioekonomisesta sekä psykososiaalisista tekijöistä. (Schubert 2013, 64.)

Akkulturaatioasenne tarkoittaa muutosprosessia, joka alkaa yksilöiden ja ryhmien välillä eri kulttuurien jäsenten kontaktiin tulemisesta. Se siis kuvastaa yksilön asennetta kahden kulttuurin kanssa elämiseen. Siihen kuuluu kaksi ajatusta: se, kuinka paljon yksilö haluaa säilyttää omaa kulttuuritaustaansa ja sen, kuinka aktiivisesti hän haluaa oppia uutta ja olla kontaktissa uuden kulttuurin väestön kanssa. (Schubert 2013, 64)

Integraatio tarkoittaa sitä, että sopeutuva yksilö haluaa säilyttää omaan kulttuuritaustaansa liittyviä asioita elämässään, mutta myös sopeutua samaan aikaan uuteen ympäristöön. Se, näkeekö muuttaja Suomen maana, johon haluaa jäädä pidemmäksi aikaa, vaikuttaa myös kotoutumiseen. Jos maahanmuuttaja tietää viettävänsä uudessa maassa vain esimerkiksi vuoden, on mahdollista, että hän

ei koe omaa kotoutumistaan uuteen maahan kovinkaan merkityksellisenä asiana. (Schubert 2013, 66–68.)

4.4 Perehdytystilaisuuden järjestäminen ulkomaalaisille

Mandy van Oosten on toiminut kansainvälisten opiskelijoiden tutorina ja matkailualan kansainvälisyysvastaavana. Hän kirjoittaa opinnäytetyössään olleensa paljon tekemisissä vaihto-opiskelijoiden kanssa. Van Oosten kokee, että opiskelijan alkuvaiheessa saama perehdytys ja kokemukset uudesta ympäristöstä vaikuttavat siihen miten opiskelijan elämä lähtee toimimaan uudessa maassa. Kiinnostava sekä toimivaksi koettu perehdytys antaa opiskelijoille hyvän pohjan uuteen paikkaan sopeutumisessa, positiivisen kokemuksen uudesta kulttuurista sekä lieventää kulttuurishokkia. (Van Oosten 2014, 1.)

Perehdyttäminen on tapahtumasarja, jossa pitää huomioida opiskelijoille etukäteen annettava informaatio, varsinainen perehdytystilanne, perehdyttämisen seuraaminen ja vaikutusten arvioiminen. Perehdytyksessä on hyvä ottaa huomioon opiskelijoiden kulttuuritaustat ja kulttuuriin vaikuttavat asiat, mutta samalla pitää muistaa, että ihmiset ovat yksilöitä ja saman maalaiset henkilöt voivat poiketa toisistaan merkittävästi (Van Oosten 2014, 2). Henkilön kulttuuritaustan tunteminen tukee valmiutta pitää yllä keskustelua ja esittää kysymyksiä. Kulttuuritaustan tunteminen on kuitenkin vain viitekehys, sillä samasta kulttuurista tulevat ihmiset toimivat kuitenkin aina yksilöinä. (Partanen 2007, 7.) Toimiva monikulttuurinen ohjaus ja perehdyttäminen eivät pelkästään tarkoita sitä, että ohjaaja tietää paljon kulttuureista, vaan hänen tulee ymmärtää kulttuurin vaikutus ohjattavien käyttäytymiseen. (Van Oosten 2014, 5–6.)

Haasteena monikulttuurisessa ohjauksessa on hahmottaa kulttuurin vaikutus yksilöihin ja heidän elämäänsä. Monikulttuurisuus tulisi siis ymmärtää laajana kokonaisuutena. Kulttuuri on sitä, miten tietty ryhmä ihmisiä suhtautuu kulttuurin eri ulottuvuuksiin. Ihmiset oppivat erilaisia tarinoita, rituaaleja, arvoja ja symboleja lapsuudesta lähtien ja ne näkyvät jokapäiväisissä tilanteissa. Ohjaajilta vaaditaan

taitoa ymmärtää ja arvostaa erilaisia kulttuureja. Perehdyttämisen voidaan katsoa onnistuneen, jos perehdytettävä on oppinut opetettavat asiat kokonaisuutena ja osaa soveltaa oppimaansa tietoa. (Van Oosten 2014, 6–8.)

Monikulttuurisessa opetuksessa on erityisen tärkeää ottaa huomioon opiskelijoiden erilaiset maailmankatsomukset. On tarpeellista jäsentää kulttuurisia perusoletuksia, lähtökohtia, joiden varaan opiskelijat ovat rakentaneet tulkintaansa maailmasta. (Parkkinen & Puukari 2007, 23.) Kotitalouskurssia ajatellen meidän oli siis tärkeää ottaa selvää siitä, millaiset taustat opiskelijoilla on, jotta osaisimme ohjeistaa heitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Opinnäytetyössään ”Monikulttuurisen talouskoulun kodinhoidon opetus maahanmuuttajien kotoutumisen tukena Jyväskylän kotitalousoppilaitoksessa” Pietiläinen (2006, 20) kuvailee, että talouskoulua voidaan verrata maahanmuuttajan näkökulmasta ikkunaksi suomalaiseen yhteiskuntaan. Siellä perehdytään kotitalouden toimintaan ja merkitykseen suomalaisen yhteiskunnan perustana. Talouskoulussa opetellaan tekemään suomalaisten kotien arkeen kuuluvia asioita, muun muassa valmistamaan ruokaa, leipomaan, hoitamaan kotia ja tekemään käsitöitä. Samalla esimerkiksi yhteistyötaidot kehittyvät ryhmissä työskennellessä.

Suomeen saapuvien kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta suomalainen koulujärjestelmä saattaa poiketa paljonkin siitä, mihin he ovat kotimaassaan totuneet. Oppiaineet ja opetuksessa painotettavat aiheet vaihtelevat eri kulttuureissa. Kielitaito on yksi oppimista vaikeuttava tekijä, sillä se ei ole kaikilla tulijoilla samantasoinen. Opiskelijoille voi myös aiheuttaa hämmennystä ryhmätyöskentely sekä se, että naiset ja miehet opiskelevat samoissa ryhmissä. Opiskelijan kannalta on tärkeää kannustaa omatoimiseen työskentelyyn ja itsenäisiin ratkaisuihin, joita suomalaisessa työyhteisössä tulevaisuudessa tarvitaan. (Pietiläinen 2006, 24.)

Pietiläinen on koonnut opinnäytetyöhönsä hyviä käytänteitä, joiden tärkeys korostuu maahanmuuttajien opetuksessa. On tärkeää erityisesti havainnollistaa asi-

oita, esimerkiksi piirtämällä. Toiminnallisuus on myös merkittävä tekijä opetuksessa, esimerkiksi hygieenisen työskentelytavan opetuksessa. Lisäksi yksinkertaistaminen, kuten selkokielisen materiaalin käyttäminen, on tärkeää ymmärtämisen kannalta. Tärkeää on myös, että tunneilla on myönteinen ilmapiiri. (Pietiläinen 2006, 30–34.)

Maahanmuuttajia opastaessa uuteen ympäristöön, on tärkeää sisällyttää tiettyjä asiakokonaisuuksia opetukseen. On olennaista neuvoa, kuinka ruokaa hankitaan uudessa ympäristössä ja kuinka siitä valmistetaan syömäkelpoista ruokaa. Puhtauden ylläpitäminen on myös yksi ihmisen perustarpeista, missä maahanmuuttajia tulisi myös opastaa. Lähikauppaan tutustuminen on paras tapa opettaa, mitä ruokaan ja puhtauteen liittyviä aineita suomalaisesta kaupasta löytyy. Aineiden esittelyssä on tärkeää pitää mielessä taloudellisuus, kuten tarjoukset, edullisimmat ostospaikat ja hintojen vertailu eri merkkisten tuotteiden kesken. Maahanmuuttajia on myös hyvä perehdyttää rahan arvoon. On myös hyvä tutustuttaa maahanmuuttajia suomalaisiin elintarvikkeisiin ja suomalaiseen ruokakulttuuriin. Lisäksi eri vuodenaajoista kertominen ja säänmukaisessa vaatetuksessa opastaminen ovat tärkeitä. (Partanen 2007, 74–75.)

Neuvonta on hyvä pitää konkreettisena ja käytännönläheisenä. Tässä voi käyttää havainnollistamisapuna erilaisia ruokapakkauksia, kuten jauho-, hiutale- ja riisipusseja ja -pakkauksia. Pakkausmerkintöihin on helpompi tutustua näin kuin kaupassa. On myös helppo ottaa erilaisia näytteitä pakkauksista ja näyttää esimerkiksi kuvia siitä, millaista ruokaa paketin sisällöstä saa tehtyä. Lisäksi voi kertoa ruoka-aineiden ravinnollisista ominaisuuksista. (Partanen 2007, 75–76.)

5 Viestintä ja markkinointiviestintä

5.1 Viestintä ja markkinointiviestintä käsitteinä

Viestintä tarkoittaa vuorovaikutusta ja ihmisten välistä toimintaa. Vuorovaikutus koostuu sanallisesta sekä sanattomasta viestinnästä. Sanallinen viestintä on verbaalista eli tarkoittaa sanoista muodostuvaa puhetta tai kirjoitusta. Sen lisäksi viestitään sanattomasti ilmeillä, eleillä, asennoilla ja liikkeillä. Viestejä lähetetään siis tiedostetusti sekä tiedostamatta. (Kaihovirta-Rapo & Lohtaja 2007, 11.) Viestintä on jonkin sanoman tiedottamista, eli kommunikointia, sekä ajatusten, tietojen ja tunteiden välittämistä. Viestintä on siis yleensä prosessi, joka sisältää seuraavat osatekijät: haluttu vaikutus, lähettäjä, sanoma, kanava, vastaanottaja, saavutettu vaikutus, palaute ja häiriötekijät. (Isoviita & Lahtinen 2001, 172.)

Markkinointiviestinnällä tarkoitetaan prosessia, jossa kohdeyleisölle viestitään tietoa tai mielikuvia tuotteesta tai palvelusta. Markkinointiviestintään kuuluu kuitenkin myös suunnittelemattomia viestejä - työntekijöiden puheet ja käyttäytyminen ja toimitilat. (Isoviita & Lahtinen 2001, 171.)

Viestinnässä lähettäjänä voi olla joko yksilö tai yhteisö. Lähettäjän tulisi haluta sekä kyetä lähettämään viesti siten, että sanoma tulee ymmärretyksi. Kohderyhmän kyky ja halu vastaanottaa tietyn tyyppisiä viestejä olisi hyvä tuntea, jotta viestin sanoman sekä kanavan valinnassa onnistuttaisiin. Markkinointiviestinnän kanavia voivat olla muun muassa internet, sähköposti, tv, kirjeet ja mainoslehtiset, henkilökohtainen tapaaminen, asiakastilaisuudet tai tapahtumamarkkinointi. (Isoviita & Lahtinen 2001, 173.)

Ihmiset ovat erilaisia lukijoita sekä kuulijoita. Sen sijaan, että päädyttäisiin viestimään itselle tutulla tavalla, tulisi miettiä vastaanottajan odotuksia sekä tarpeita. Viestinnässä onnistutaan sitä paremmin, mitä onnistuneemmin osataan asettua vastaanottajan asemaan. (Kaihovirta-Rapo & Lohtaja, 2007, 34.) Viesti kannattaa

suunnitella tarkasti. Kun laatii ja luo tekstilleen loogisen rakenteen, on helppo kuljettaa tekstiä sekä lukijaa eteenpäin. Hyvin jäsennelty teksti etenee johdonmukaisesti ja sitä on helppo lukea. (Kaihovirta-Rapo & Lohtaja 2007, 54.)

Viestin sanoman muoto voi olla erilainen eri kanavissa, mutta sanoman tulisi olla yleisilmeeltään yhtenäinen. Vaikka viestintä suunniteltaisiin tarkasti, lopputulos ei välttämättä ole asetetun tavoitteen mukainen, mikä johtuu erilaisista häiriötekijöistä. Häiriöitä saattavat aiheuttaa kaikki viestintään osallistuvat asiat: lähettäjä, kanava ja vastaanottaja. Epäonnistunut kanavavalinta ja huonosti muotoiltu viesti ovat useimmiten pahimpia häiriötekijöitä. Viestintäprosessin viimeinen vaihe on halutun vaikutuksen vertaaminen saavutettuun vaikutukseen. Viestinnältä edellytetään, että viestin lähettäjä saa viestiinsä vastauksen eli palautteen. Palautetta on myös se, että vastausta ei saada. Viesti ei tällöin ole mennyt perille tai siihen ei ole haluttu reagoida. (Isoviita & Lahtinen 2001, 173.)

5.2 Viestintätavat eri kulttuureissa

Viestinnässä vastaanottajien kulttuurista korostuu erityisesti tilanteissa, joissa kuulijoina on ryhmä, jossa on useita eri kansallisuuksia. Puhujan tai esiintyjän ei välttämättä ole oleellista tutustua jokaiseen taustaan erikseen, vaan ymmärtää kulttuurien väliset erot ja kunnioittaa ihmisten erilaisuutta. Vastaanottajien kuuluminen tiettyyn ryhmään vaikuttaa viestin tai sanoman suunnitteluun. Tietyn ryhmän jäsenten välille, jotka tuntevat toisensa, on voinut muodostua tiettyjä ominaispiirteitä. (Kaihovirta-Rapo & Lohtaja 2007, 37.)

Uskomukset vaikuttavat odotuksiin. Ne syntyvät luetun, kuullun ja kokemusten perusteella. Jotkut uskomukset ovat pysyviä ja toiset muuttuvat helpostikin. Arvot ohjaavat vahvemmin kuin uskomukset. Ne voivat olla sosiaalisia, eettisiä sekä taloudellisia. Jotkut arvostavat yksilönvapautta, kun taas toiset pitävät yhteisöä yksilöä voimakkaampana päätöksentekijänä. Myös asenteet muokkaavat odotuksia. Ihmisillä on usein ennakoasenne useimpiin asioihin. (Kaihovirta-Rapo & Lohtaja 2007, 38.)

Viestintätapoja on monenlaisia kulttuurista riippuen. Yhdysvaltalainen tutkija Edward T. Hall on määritellyt eri kulttuureita sen mukaan, miten epäsuorasti tai suorasti asioita ilmaistaan. Matalan kontekstin viestinnässä (*low context communication*) eli asiakeskeisessä kommunikoinnissa keskitytään viestin sisältöön ja tosiasiat korostuvat. Sanat ovat tärkeitä ja luotu siksi, että niiden avulla vaihdetaan informaatiota. Suomessa on vahvasti asiakeskeinen kommunikaatiotapa. (Nieminen 2014, 34–35.) Suomalaisessa kulttuurissa on totuttu melko suoraan keskusteluun ja siihen, että asiaan siirrytään nopeasti. (Korhonen & Puukari 2013a, 62.)

Korkean kontekstin viestinnässä (*high context communication*) eli suhdekeskeisessä kommunikaatiossa korostuu kanssakäymisen merkitys. Sanoilla luodaan tunnelmaa ja välitetään tunteita. Niiden ilmaisu on epäsuoraa ja kohteliaisuuksien toistaminen on yleistä. Kielteinen vastaus kierretään jollakin tavalla. Asian ymmärtämiseksi käytetään hyväksi ilmeitä, eleitä, äänensävyä, taustatietoja sekä yhteyttä aikaisempiin kokemuksiin. (Nieminen 2014, 35.) Yhteisöllisissä kulttuureissa pyritään kohteliaisuuteen ja ilmaisemaan asioita monimutkaisemmin (Korhonen & Puukari 2013a, 62).

Monikulttuurisesti pätevä henkilö osoittaa työssään kunnioitusta muiden kulttuurien edustajia kohtaan. Hän suhtautuu erilaisiin ihmisiin suvaitsevasti ja arvostaa erilaisuutta, sekä osaa mukautua toisen ihmisen asemaan. (Nieminen 2014, 28.) Huumorin käyttö vaatii hyvää kielitaitoa, kulttuurintuntemusta sekä tilannetajua. Vitsien kertomista on siis syytä harkita tarkkaan tilanteissa, joissa on mukana ihmisiä eri kulttuuritaustoista. Käsitys hyvästä huumorista vaihtelee maan, kulttuurin ja henkilön mukaan. Lisäksi huumori saattaa olla sidoksissa kieleen. (Nieminen 2014, 71)

Kaikille ihmisille on yhteistä se, että mitä kaukaisemmasta maasta on kysymys, sitä vieraammalta sen kulttuuri tuntuu (Nieminen 2014, 32). Työympäristössä asiakkaan kulttuuritausta vaikuttaa siihen, millaista palvelua hän odottaa saavansa. Asiakas toivoo saavansa sellaista palvelua, johon on kotimaassaan tottunut, riippumatta kulttuuritaustasta. Hän ei ajattele tietoisesti, että hänen reaktionsa ovat sidoksissa siihen, millaiseen palveluun hän on tottunut kotimaassaan. (Nieminen 2014, 33.)

5.3 Kotitalouskurssin markkinointi tutkinto-opiskelijoille

Kotitalouskurssille oletettiin virheellisesti olevan suurta kysyntää ja että opiskelijat innostuisivat aiheesta, joten kurssia ei markkinoitu opiskelijoille paljoakaan. Pelkän markkinointiviestinnän sähköpostin välityksellä kuviteltiin riittävän ja antavan tarpeeksi informaatiota kurssista. Huolena oli jopa se, että kurssille saattaisi osallistua liikaa opiskelijoita. Jälkikäteen tarkasteltuna kurssia ei mainostettu riittävästi eri keinoin laajemmalle kohderyhmälle, esimerkiksi vaihto-opiskelijoille.

Kurssista tehtiin mainoslehtinen, joka lähetettiin sähköpostilla kohderyhmän opiskelijoille. Mainoslehtinen tehtiin melko myöhäisessä vaiheessa, mutta se saatiin kuitenkin lähetettyä opiskelijoille ennen kurssin alkua. Siihen laitettiin tietoa kurssin ajankohdasta, paikasta sekä sisällöstä. Mainoksesta pyrittiin tekemään houkuttelevan näköinen ja sillä lisättiin markkinointiviestinnän visuaalisuutta sekä houkuttelevuutta.

Mainoslehtisen lisäksi opiskelijoille lähetettiin infoa kurssista sähköpostitse useita kertoja. Sähköpostia laitettiin sekä ennen kurssia, että jo kurssin alettua muistutuksena opiskelijoille. Sähköpostiviesteistä pyrittiin tekemään selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Markkinointi oli osittain epäonnistunutta, sillä emme ehtineet mainostaa kurssia henkilökohtaisesti kasvotusten opiskelijoille, vaikka asiaa suunniteltiin. Sähköpostiviesteihin ei yleisesti ottaen vastattu juuri lainkaan, mikä lisäsi epätietoisuutta siitä, onko viestintämme ollut epäselvää vai eikö siihen ole haluttu reagoida.

5.4 Havainnollistaminen viestinnässä

Esiintyessä puheen havainnollistaminen apuvälineiden avulla on kätevä tapa yleisön aistien stimuloimiseen. PowerPoint-esitykset ovat yleisiä, mutta ne ovat vain yksi monista havainnollistamisen keinoista. Erilaiset esineet, kuvat, kartat, videot ja äänimateriaali ovat hyviä havainnollistamisen apuvälineitä. (Kaihovirta-

Rapo & Lohtaja 2007, 64.) Näitä havainnollistamisen apuvälineitä käytettiin paljon kotitalouskurssin tunneilla. Canva-alustalla tehdyt esitykset sisälsivät kuvia, tekstiä ja tunneilla näytettiin usein videoita. Keittiötunneilla soi myös taustalla musiikkia luomassa tunnelmaa. Opiskelijoille jaettiin Joensuun keskusta-alueesta tehty kartta sekä suomenkielistä sanastoa.

Esitelmän visuaalisiin elementteihin viittaaminen myös sanallisesti selvittää niiden sisältöä. Visuaalisista elementeistä kannattaa tehdä yksinkertaiset, jotta yleisö ei joudu syventymään niihin. (Kaihovirta-Rapo & Lohtaja 2007, 6–7) Tunneillamme pyrimme käyttämään avainsanoja ja syventymään aiheisiin oman asiantuntemuksen ja kertomusten kautta.

6 Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden eteneminen

6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Sen tavoitteena on käytännön toiminnan ohjeistaminen, opastaminen, toiminnan järjestäminen tai järjeistäminen. Koulutusalaista riippuen toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi perehdyttämisorja tai jonkun tapahtuman toteuttaminen. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu produktista eli toiminnallisesta osuudesta ja opinnäytetyöraportista eli prosessin dokumentoinnista ja arvioinnista tutkimusviestinnän keinoin. Opinnäytetyöprosessin alusta loppuun tekeminen ja kirjoittaminen ovat vuorovaikutuksessa keskenään. (Airaksinen 2009.) Toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää yhdistää käytännön toteutus ja sen raportointi (Vilka & Airaksinen 2003, 9).

Opinnäytetyömme produkti eli toiminnallinen osuus on kotitalouskurssin järjestäminen. Tässä opinnäytetyössä raportoidaan ja analysoidaan myös työn tuloksia toiminnallisen osuuden dokumentoinnin lisäksi.

6.2 Kotitalouskurssin suunnittelu ja materiaalien luominen

Aloitimme kotitalouskurssin suunnittelemisen keväällä 2017 opettajien kokouksessa läpikäymien asioiden pohjalta. Opettajat olivat yhdessä pohtineet, mitä asioita olisi tarpeen käsitellä tällä kurssilla. Aiheita olivat elintarvikkeiden ostaminen, suomalaiset elintarvikkeet ja -pakkaukset, pakkausmerkinnät, ruoanvalmistus, leipominen, keittiön työvälineet, turvallinen ja terveellinen ruokavalio, keittiön siisteys, siivous, pyykinpesu, pukeutuminen, energian säästäminen, jätteiden lajittelu, merkittävimmät juhlat, opiskelijaravintolassa toimiminen, rahankäyttö sekä asuminen.

Kodinhuoltoasioissa oli ajatuksena tehdä Joensuun Ellin kanssa yhteistyötä. Joensuun Elli on Joensuussa opiskelija-asuntoja vuokraava ja ylläpitävä osakeyhtiö (Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli 2017). Opiskelijaravintola-asioissa oli tarkoitus tehdä Fazer Food Services:n Amica Wire-ravintolan kanssa. Wire-ravintola on Karelia-ammattikorkeakoulun Wärtsilä-talossa toimiva opiskelija- ja henkilöstöravintola (Oy Karl Fazer Ab 2017). Opettajien kokouksessa keskusteltiin myös muun muassa siitä, että opiskelijoiden kielitaito voi olla huonoa, joten opetuksessa tulisi käyttää selkokielistä materiaalia. Suomalaisessa kulttuurissa elämisen käytänteet tulisi käydä läpi.

Lopullisiksi aihealueiksi kurssille valikoituivat suomalainen kulttuuri ja tavat, kaupassa asiointi, rahankäyttö, siivous ja kierrätys, suomalainen ruokakulttuuri, juhlat ja perinteet sekä ruoanlaitto (Kuva 1). Kurssin tarkempi sisältö ja tuntien osaamistavoitteet löytyvät liitteestä 1. Nämä aiheet jaettiin opinnäytetyöntekijöiden kesken. Teimme kaikista aiheista esitelmät, lukuun ottamatta ruoanlaittokertoja. Lopulliset materiaalit olivat valmiita syyskuussa 2017. Kurssin nimeksi valikoitui *Finnish Culture and Housekeeping Course*.

Tuotimme kurssin esitelmät Canva-alustalla, joka on ilmainen, internetistä löytyvä graafisen suunnittelun työkalu. Pohdimme ideoita, jotka tekisivät kurssista opiskelijoille mahdollisimman kiinnostavan, selkeän ja opettavan. Kurssille sisältöä

luodessamme kiinnitimme huomiota selkokielisyyteen ja yritimme tehdä opetusmateriaaleista helposti ymmärrettäviä, sillä ajattelimme, että osalla opiskelijoista englannin kielen ymmärrys voisi olla haasteellista. Käytimme osassa materiaaleja selkokuvia, joiden oli myös tarkoitus helpottaa ymmärtämistä. Ennen kurssin järjestämistä pidimme kokouksia ohjaavien opettajien sekä Joensuun Ellin ja Amican edustajien kanssa. Informoimme heitä aina tarpeen tullen aikatauluista ja muista kurssiin liittyvistä asioista.

Kurssille otimme avuksi kaksi alemman vuosikurssin restonomiopiskelijaa projektityöntekijöiksi. Heidän tehtävänä oli olla mukana kurssin aikana erityisesti kaupassa asiointi -kerralla sekä keittiötunneilla opetuskeittiössä Tikkarinne-kampuksella. He myös tuottivat kartan Joensuun keskustasta, johon oli merkitty tärkeitä paikkoja kansainvälisten opiskelijoiden kannalta. Lisäksi projektityöntekijät ideoivat ja tekivät muutaman sivun mittaisen infolehtisen Suomesta ja suomalaisista tavoista. Infolehtisessä oli muun muassa suomenkielistä sanastoa ja lyhyt historiakatsaus.

Ennen kurssia päätimme, millaisia reseptejä ja ruokia valmistaisimme keittiötunneilla. Käänsimme reseptit itse englannin kielelle ja pyrimme tekemään niistä helposti ymmärrettäviä. Pohdimme, että jotkin raaka-aineet tai työvälineet voisivat olla vieraita opiskelijoille, joten käytimme selkokuvia resepteissä. Kurssille valittujen reseptien perusteella teimme tukkulistan, jonka toimitimme opetuskeittiön vastuuopettajalle. Painotimme hygieniasioita opiskelijoille ennen opetuskeittiöön saapumista.

Selkokuvien tarkoituksena oli myös vähentää tekijöiden työtaakkaa, sillä jokaisen raaka-aineen tai työvaiheen merkitystä ei tarvitsisi välttämättä selittää erikseen. Osa suomalaisista toimintatavoista tai keittiövälineistä saattaa olla ulkomaalaiselle vieraita, joten selkokuvien avulla haluttiin selkeyttää toimintaa.

Teimme kurssin onnistumisesta SWOT-analyysin (Taulukko 1). SWOT on lyhenne sanoista Strengths (vahvuudet), Weaknesses (heikkoudet), Opportunities (mahdollisuudet) ja Threats (Uhat). SWOT-analyysi on analysoinnin väline, jolla

voidaan tarkastella esimerkiksi työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja sen toimintaympäristöä kokonaisuutena. (Opetushallitus 2017.)

Taulukko 1. SWOT-analyysi kotitalouskurssin onnistumisesta.

	Positiiviset	Negatiiviset
Sisäinen ympäristö	<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opinnäytetyön tekijöiden vahva englannin kielitaito - Opinnäytetyöntekijöiden henkinen ja fyysinen valmistautuminen hyvissä ajoin - Tiedonhankinta - Positiivinen asenne - Kurssin sisältöjen monipuolisuus - Osallistujien osallistaminen - Kurssin toiminnallisuus 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opinnäytetyön tekijöiden riittämättömät ohjaustaidot ja kokemattomuus - Riittämätön tietotaito? - Puutteelliset materiaalit tunneilla? - Osataanko tehdä tunneille tarpeeksi rento ilmapiiri? - Kuinka motivoidaan opiskelijoita tulemaan kurssille?
Ulkoinen ympäristö	<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kurssille osallistujien aktiivinen osallistuminen - Uuden oppiminen puolin ja toisin - Uusi hyödyllinen kurssimalli - Toimivat tilat ja kalusto 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vähäinen osallistujamäärä - Osallistujien negatiivinen asenne kurssia kohtaan - Kielimuuri - Odottamattomat vastoinkäymiset (sairastapaukset, päällekkäisyydet kurssin kanssa) - Toimimattomat tilat tai kalusto - Kohdeyleisö ei ymmärrä materiaaleja - Kurssi koetaan hyödyttömänä

SWOT-analyysi tehtiin opinnäytetyön tekijöiden näkökulmasta. Siinä analysoitiin kurssin onnistumista, sekä mahdollisia ongelmakohtia, joita saattoi ilmetä. Analyysin avulla pystyttiin kiinnittämään huomiota sisäisen ympäristön vahvuuksiin ja heikkouksiin, sekä ulkoisen ympäristön mahdollisuuksiin ja ughiin.

Koemme, että tärkeimmät vahvuudet kotitalouskurssin onnistumisen kannalta ovat opinnäytetyön tekijöiden vahva englannin kielitaito ja positiivinen asenne kurssin järjestämistä kohtaan. Merkittävimpiin heikkouksiin kuuluu oma kokemattomuus monikulttuuriseen ohjaukseen ja kurssin järjestämiseen liittyen sekä opiskelijoiden motivoimisen haasteellisuus. Kurssin suurin mahdollisuus on kätevä uusi kurssimalli, jota toimeksiantaja voi käyttää tulevaisuudessa. Suurimpia uhkia

kurssiin liittyen ovat vähäinen osallistujamäärä ja se, että kurssi koettaisiin hyödyttömänä.

6.3 Muutokset ennen kurssia

Kurssi suunniteltiin järjestettävän kansainvälisille IB-tutkinto-opiskelijoille, joita piti alun perin olla yhteensä noin 20. Ajan kuluessa eteenpäin opiskelijamäärä tarkentui kuuteentoista. Opiskelijat tulivat vähitellen ja kurssin alkamispäivä päätettiin vasta lähellä kurssin alkua, koska odotimme viimeisien opiskelijoiden saapumista. Noin viikkoa ennen kurssin järjestämistä tuli kuitenkin muutoksia, sillä saimme kuulla opettajiltamme, että osa opiskelijoista on estynyt tulemaan Suomeen. Opiskelijoista kuusi ei päässyt Suomeen ollenkaan, sillä heillä ilmeni ongelmia lähtömaissaan oleskelulupien saamisen kanssa. Tätä seikkaa emme olleet ottaneet kurssia suunnitellessa lainkaan huomioon. Kurssin varsinaiseksi opiskelijamääräksi jäi siis kymmenen henkilöä. Määrä kuulosti mielestämme kuitenkin sopivalta pilottikurssille.

Pohdimme myös, olisiko kurssin opiskelijamäärää pitänyt kasvattaa puuttuvien tutkinto-opiskelijoiden vuoksi ja mainostaa kurssia myös vaihto-opiskelijoille. Opettajien kanssa keskusteltuamme päätimme kuitenkin lopulta toteuttaa kurssin vain tutkinto-opiskelijoille, sillä näin oli aluksi suunniteltu ja kurssin kohderyhmän laajentaminen viime hetkellä olisi saattanut olla haasteellista. Haasteena olisi saattanut olla muun muassa se, että kaikkia opiskelijoita ei voida ottaa mukaan, koska opiskelijamäärä kasvaisi liian suureksi.

6.4 Kotitalouskurssin eteneminen

Kurssi järjestettiin kolmen viikon aikana syys-lokakuun vaihteessa 2017. Tapaamiskertoja oli yhteensä kahdeksan ja ne pidettiin arkipäivinä iltapäivisin. Ajankohdan tarkoitus oli helpottaa opiskelijoiden kurssille osallistumista. Suurin osa kansainvälisistä tutkinto-opiskelijoista opiskelee International Business -alaa eikä heillä ei ollut yleensä luentoja tähän kellonaikaan. Tapaamiskertojen ajankohdan

valintaan vaikutti sekä opiskelijoiden että kurssin pitäjien aikataulut, mutta myös opinnäytetyön ohjaajamme aikataulu.

Tapaamiskerrat olivat kolmesta kahteen kertaan viikossa, jotta kurssilla käyminen ei kävisi liian raskaaksi opiskelijoille (Kuva 1) eikä kurssin pitäjille. Olimme itse vastuussa kurssin ja opetuksen järjestämisestä, sekä olimme mukana tunteilla koko kurssin ajan. Projektityöntekijöiden lisäksi kurssin aikana kanssamme yhteistyötä tekivät Joensuun Elli sekä Wire-ravintola.

Kuva 1. Kurssin osallistujia (Kuva: Elina Heinonen).

Kurssi lähti liikkeelle 26.9.2017. Kaikki kurssin tunnit järjestettiin Karelia-ammattikorkeakoulun tiloissa. Ensimmäiset tunnit pidettiin Wärtsilä-kampuksella ja aiheena oli suomalainen kulttuuri ja tavat. Paikalle saapui seitsemän opiskelijaa kymmenestä, mikä oli mielestämme hyvä määrä ottaen huomioon sen, että kurssi järjestettiin ensimmäistä kertaa koskaan Karelia-ammattikorkeakoulun toimesta.

Tunnin aluksi kyselimme opiskelijoiden nimet ja sen, mistä he ovat kotoisin. Tiedustelimme myös, miksi he olivat tulleet opiskelemaan juuri Suomeen ja pyysimme heitä myös mainitsemaan yhden asian Suomesta. Tämän jälkeen pi-

dimme opiskelijoille leikkimielisen Suomi-visan. Tutustumisen ja visan tarkoituksena oli herätellä opiskelijoita päivän aiheeseen. Niiden jälkeen kävimme läpi aiheet, joita tulimme käsittelemään kurssin aikana.

Tunti eteni erinomaisesti ja ilmapiiri oli mielestämme rento. Meillä oli itse toteuttamamme diaesitys, joka toimi puheen tukena aihetta esitellessämme. Esityksessä käsitelimme Suomelle ominaisia asioita, suomalaisille tärkeitä arvoja (Kuva 2), turvallisuutta, tervehtimistä, keskustelu- ja vuorovaikutustapoja, saunaa, suomalaisessa kodissa vierailemista, jokamiehen oikeuksia, itsepalvelukulttuuria, asianmukaista pukeutumista sekä autolla ajamista. Diaesityksessä oli enemmänkin kuvia sekä avainsanoja, mutta pyrimme keskustelun kautta avaamaan aihetta opiskelijoille tarkemmin.

Kuva 2. Esimerkki Finnish Culture and Customs -esityksestä.

Tunnin aikana näytettiin myös videoita aiheisiin liittyen. Halusimme myös luoda tunneille nimenomaan keskustelevan sekä avoimen ilmapiirin ja välttää tylsän, luentomaisen opetuksen. Opiskelijat olivat aktiivisesti mukana tunnilla ja kyselivät paljon omia kysymyksiään Suomeen ja suomalaisuuteen liittyen. Osa heistä oli ollut Suomessa jo useamman kuukauden, joten jotkut opettamistamme asioista

olivat heille tuttuja. Tämä on mielestämme hieman valitettavaa, sillä kurssi oli ensisijaisesti suunnattu vasta Suomeen muuttaneille opiskelijoille ja sen sisältö oli suunniteltu heidän tarpeidensa mukaan.

Kaikesta huolimatta opetus oli mukavaa ja uusiakin asioita opittiin. Saimme heti suoraa palautetta eräältä opiskelijalta, jonka mielestä esityksemme oli selkeää ja mielenkiintoinen. Koimme tämän opetuskerran onnistuneeksi opiskelijoiden palautteen sekä omien havaintojemme perusteella. Tunnin lopuksi Suomi-visasta eniten oikeita vastauksia saaneille jaettiin palkinnoksi Fazerin suklaata. Kaikki opiskelijat saivat myös Karelia-ammattikorkeakoulun heijastimet, minkä ohessa kerroimme myös niiden käytön tärkeydestä.

Toisella kerralla aiheena oli rahankäyttö. Tällä kerralla tunneilla oli mukana myös Wire-opiskelijaravintola. Aluksi menimme opiskelijaravintolaan, jossa ravintolapäällikkö kertoi ravintolan toiminnasta ja muun muassa, miten siellä oikeaoppisesti tulee toimia. Ravintolan esittely valittiin kurssille mukaan siksi, että kuulemamme palautteen mukaan ulkomaiset opiskelijat eivät aina tiedä, mitä mihinkin ruokaan kuuluu tai miten ravintolassa tulee toimia. Asioiminen ravintolassa on heille yleensä alussa hieman ongelmallista, vaikka englanninkielisiä opasteita löytyy ravintolasta jonkin verran.

Tämän jälkeen siirryimme luokkatilaan. Aluksi herättelimme opiskelijoita taas päivän aiheeseen kysymällä, mitä tuloja ja menoja heillä on kuukaudessa. Kirjoitimme tulokset taululle, jonka jälkeen kerroimme diaesityksen avulla budjetoinnista sekä rahankäytöstä (Kuva 3). Tunneille saapui valitettavasti vain kolme opiskelijaa, jotka olivat jo tietoisia Amica Wirestä ja siellä toimimisesta, sekä yleisesti ottaen rahankäytöstä. Nämä tunnit olisivat mielestämme olleet ensisijaisen tärkeitä nuoremmille opiskelijoille, jotka ovat tulleet Suomeen vastikään.

BALANCE YOUR NECESSITIES

- Don't spoil yourself too often
- Be conscious
- Look at your sources of income
- Look at your regular expenses (rent, food, phone bills, everyday essentials such as shampoo etc.)
- Also take into account your irregular expenses (movies, clubbing, cafés etc.)
- What is important? What can I skip?

Kuva 3. Esimerkki Financial Management and Budgeting -esityksestä.

Kolmannen kerran aiheena oli kaupassa asiointi. Opiskelijoita oli tunnilla paikalla kolme. Ennen kauppakierrosta kerroimme diaesityksen ja tuotteiden avulla opiskelijoille suomalaisista ruokatuotteista ja tuoteselosteista (Kuva 4), sekä miten niitä tulee tulkita. Annoimme opiskelijoille myös lyhyen suomenkielisen sanaston, joka painottui kauppa- ja keittiösanastoon. Lisäksi opiskelijoiden tuli tehdä omat ostoslistat kaupassa käyntiä varten. Järjestimme opiskelijoille kauppakierroksen Joensuun keskustan S-marketiin sekä itämaiseen ruokakauppaan, Lorans Marketiin. Kaupoissa esittelimme mitä tuotteita siellä on ja mistä käytäviltä ja hyllyistä ne löytyvät. Esittelimme kaupassa vielä tarkemmin, kuinka pakkausmerkintöjä luetaan.

Kuva 4. Esimerkki Grocery Shopping -esityksestä.

Neljännellä kerralla aiheena oli puhtaus, siivous ja kierrättäminen (Kuva 5). Tämä kerta järjestettiin Tikkarinne-kampuksella, koska siellä opiskelijoiden olisi ollut mahdollisuus tutustua suomalaisiin liinavaatteisiin ja vuoteen sijaamiseen. Tämä kerta toteutettiin yhteistyössä Joensuun Ellin kanssa, jonka edustajien oli tarkoitus kertoa tunnilla kierrättämisestä ja Ellin toimintatavoista. Heidän tarkoituksenaan oli järjestää muun muassa ”kierrätyspeli”, jossa olisi ollut konkreettista tekemistä ja toiminnallisuutta tunnille. Se olisi ollut myös hyvä havainnollistamisen keino opiskelijoille. Tämän lisäksi heillä oli mukana puhdistusaineita ja -välineitä, sekä esitteitä kierrättämisestä.

Why should I recycle?

- Sorting waste is an easy way to reduce the negative effects it causes to nature
- Carefully sorted waste materials can be used again as industrial materials
- It's a global problem
- One person can make a difference
- It saves your money: reusing products rather than buying new ones saves on your budget

Kuva 5. Esimerkki Recycling in Finland -esityksestä.

Tälle kerralle ei kuitenkaan saapunut yhtäkään opiskelijaa paikalle. Se oli todella harmillista sekä oppimisen että Joensuun Ellin kannalta, sillä heidän edustajansa olivat saapuneet turhaan paikalle. Lisäksi meillä olisi ollut diaesitykset aiheisiin liittyen. Esityksemme puhtaudesta ja siivouksesta (Kuva 6) olisi käsitellyt väli-
neitä, joita siivoukseen tarvitaan, ja kuinka Suomessa on tapana siivota. Esitys olisi myös käynyt läpi, kuinka opiskelija-asuntolassa tulisi toimia, jotta kaikilla samassa asunnossa asuvilla olisi hyvä asua yhdessä. Kierrätykseen liittyvä esityksemme olisi perehtynyt siihen, mitä kierrätys on, miksi kannattaa kierrättää, kierrätyksen vaikutuksia sekä sitä, miten Suomessa kierrätetään.

- Cleaning may sound like a big task, but if you do it daily and little by little, it is much more pleasant
- Keeping your things in the right places will help you a lot
- You can listen to music while cleaning and time will pass faster!

Kuva 6. Esimerkki Keeping Your Apartment Clean -esityksestä.

Viidennellä kerralla aiheena oli suomalainen ruokakulttuuri, juhlat ja perinteet. Kävimme diaesitys tukenamme läpi sitä, millainen suomalainen ruokakulttuuri on, suomalaisten lempiruokia, kouluruokailua (Kuva 7), lautasmallia, suomalaisia juhlia ja niihin liittyviä perinteitä. Opiskelijoita saapui paikalle kaksi. Kävimme läpi aihetta keskustellen ja ilmapiiri oli rento. Opiskelijat kyselivät paljon aiheesta ja osallistuivat keskusteluun kertomalla myös omasta kulttuuristaan aiheeseen liittyen.

SCHOOL MEALS

- Free school meals have been offered since 1948
- To encourage well-being, health and manners
- Free lunch from comprehensive school until high school (ages 7-18)
- University students get discount from school meals, KELA supports
- Different diets are considered (illness, religious, cultural or ethical convictions)
- Meal includes warm dish, salad or grated vegetables, bread, spread (butter) and drinks
- Lunch break minimum 30 minutes

Kuva 7. Esimerkki Finnish Food Culture, Holidays and Traditions -esityksestä.

Kuudes, seitsemäs ja kahdeksas kerta olivat kaikki ruoanvalmistukseen liittyviä tunteja, jotka järjestettiin Tikkarinne-kampuksella opetuskeittiössä. Keittiötunneilla valmistimme ruokaa yhdessä kansainvälisten opiskelijoiden kanssa. Havainnoimme, kuinka hyvin meidän ja projektityöntekijöiden opetusmetodit sekä -materiaalit toimivat. Kiinnitimme huomiota opettavien opiskelijoiden suhtautumiseen ja tuntien onnistumiseen. Aiheina kahdella ensimmäisellä keittiökerralla olivat suomalainen aamiainen (Kuva 8) ja suomalainen ruoka.

Kuva 8. Suomalainen aamiainen (Kuva: Elina Heinonen).

Suomalaisella aamiaiskerralla valmistimme puuroa, erilaisia voileipiä, smoothieta ja keitetyjä kananmunia, kun taas suomalaisen ruoan kerralla teimme korvapuusteja, karjalanpiirakoita ja munavoita sekä lohikeittoa. Viimeisellä kerralla valmistettiin opiskelijoiden omien toiveiden pohjalta heidän kotimaidensa ruokia (Kuva 9). Kahdelle ensimmäiselle tunnille olimme itse valinneet suomalaisten ruokien reseptit sekä kääntäneet ne englanniksi. Englannin kielen lisäksi lisäsimme resepteihin kuvia selkeyttämään toimenpiteiden sekä raaka-aineiden merkityksiä.

Kuva 9. Kansainvälisiä ruokia (Kuva: Elina Heinonen).

Opiskelijoita saapui kahdelle ensimmäiselle kerralle paikalle neljä, mutta viimeiselle kerralle kahdeksan. Opiskelijoita ohjeistettiin jättämään henkilökohtaiset tavat pukuhuoneeseen, jonka jälkeen heille annettiin luokassa esiliinat. Opiskelijoita ohjeistettiin käsien pesuun sekä yleiseen hygieenisyyteen liittyen. Heistä kaikki olivat innoissaan mukana keittiötunneilla - kaikki olivat siis halukkaita valmistamaan ruokaa tai auttamaan sen teossa.

Kuva 10. Tunneilla oli iloinen tunnelma (Kuva: Elina Heinonen).

Keittiötunneilla kaikki sujui hyvin ja tunneilla oli rento tunnelma (Kuva 10). Ohjeitimme opiskelijoita oikeiden välineiden sekä muun muassa sähköliesien oikeaan käyttöön. Avustimme oikeiden työvälineiden ja mausteiden etsimisessä sekä olimme mukana ruoanvalmistuksessa. Pääsääntöisesti opiskelijat osasivat toimia itsenäisesti eikä tapaturmia tai muita vahinkoja päässyt sattumaan. Jokaisen keittiötunnin lopuksi katoimme pöydän Tikkarinne-kampuksen Solina-opiskelijaravintolaan, jossa söimme valmistamiamme ruokia. Opiskelijat saivat tuntien jälkeen itselleen reseptit ruuista sekä projektiopiskelijoiden tekemän infovihkon (joka sisälsi myös kartan). Viimeisen tunnin jälkeen ohjasimme opiskelijat atk-luokkaan, jossa he vastasivat sähköiseen palautekyselyyn (liite 2) kurssista.

7 Tiedonhankintamenetelmät

7.1 Kyselytutkimus

Tutkimusta varten voi kerätä aineistoa kyselyllä, joka on yksi pääasiallinen menetelmä survey-tutkimuksessa. *Survey*-termi on englannin kieltä ja se merkitsee kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin, jotka ovat standardoituja ja joissa tutkimuksen kohteena olevat henkilöt muodostavat koko otoksen tai osan siitä. Standardoiduissa tutkimuksissa kaikilta kyselyyn osallistujilta kysytään samat asiat tasan samalla tavalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193.) Käytimme tutkimuksemme aineiston keräämisessä kyselyä (Liite 2). Loimme sen Webropol-kyselytyökalun avulla.

Yksi kontrolloidun kyselyn muoto on informoitu kysely, jossa tutkija jakaa lomakkeet tutkittaville itse. Hän menee paikkaan, jossa hänen suunnittelemansa tutkittavat ovat läsnä. Tutkija kertoo tutkimuksen tarkoituksesta jakaessaan lomakkeet tutkittaville, selostaa kyselyä ja vastaa kysymyksiin. Vastaajat vastaavat kyselyyn omalla ajallaan ja palauttavat lomakkeet postitse tai johonkin sovittuun paikkaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 196–197.)

Tutkimuksessamme käytettiin informoitua kyselyä. Lähetimme opiskelijoille linkin kyselyyn sähköpostitse. Vastaajan voi saada selville jo sähköpostiosoitteen perusteella, mikä luo tutkimuseettisiä ongelmia (Vilkkä 2005, 74–75). Muutimme kuitenkin itse kyselyn anonyymiksi. Opiskelijat vastasivat kyselyymme kurssin viimeisellä kerralla atk-tilassa Tikkarinne-kampuksella. Olimme myös itse paikalla vastaamassa kysymyksiin, joita tutkittavillamme oli. Tällä varmistimme sen, että saimme kaikilta kurssille osallistujilta palautetta.

Kyselyn avulla voi kerätä tietoa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista sekä uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Kysymyksiä voi esittää useilla eri tavoilla, mutta yleisimmät tavat ovat avoin, monivalinta- ja asteikkoihin perustuva kysymys. Avoimissa kysymyksissä on pelkkä kysymys, jolle on annettu tyhjä tila vastausta varten. Monivalintakysymyksiin taas

on luotu valmiit, numeroidut vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee yhden tai useampia. Asteikkoihin perustuvissa kysymyksissä annetaan väittämiä, joista vastaaja valitsee sen, miten vahvasti hän on samaa tai eri mieltä kuin annettu väittäjä. Avoimet kysymykset sallivat vastaajan sanoa, mitä hän oikeasti ajattelee, kun taas monivalintakysymykset rajaavat vastaajan valmiiksi rakennettuihin vaihtoehtoihin. (Hirsjärvi ym. 2009, 197–201.)

Kyselyssämme käytettiin kaikkia kolmea kysymystyyppiä. Monivalintakysymystä käytimme pelkästään tiedustellessamme vastaajien sukupuolta. Likertin asteikkoihin perustuvat kysymykset ja avoimet kysymykset käsittelivät opiskelijoiden mielipiteitä kurssista. Likertin asteikkoon perustuvista kysymyksistä pyrimme saamaan numeerista tietoa vastaajien tyytyväisyydestä kurssiin. Avointen kysymysten tarkoituksena oli taas antaa vastaajille mahdollisuus sanoa omin sanoin, mitä he olivat mieltä kurssista.

Kyselyssä tulee ottaa huomioon, mitä sillä halutaan saavuttaa, joten on tärkeää kysyä asioita, jotka ovat samassa linjassa opinnäytetyön tavoitteiden kanssa. Lomake tulee tehdä aina vastaajan näkökulmasta. On myös tärkeää ottaa huomioon, ymmärtääkö vastaaja kysymyksen. Sanoja kannattaa käyttää siinä merkityksessä, jonka olettaa olevan kyselyyn vastaajalle tuttu. (Vilka & Airaksinen 2003, 59–60.)

Kyselyä luodessamme huomioimme sen, että kyselystä saamamme tieto vastaisi sen käyttötarkoitusta. Otimme huomioon myös sen, että kurssillemme osallistuvien kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden kielitaito voi olla puutteellista. Tämän vuoksi pidimme huolta siitä, että lomakkeessa käytettävä kieli oli selkeää ja helposti ymmärrettävää. Pyrimme myös käyttämään sanoja vastaajille tutuissa merkityksissä.

On olennaista arvioida, miten kyselylomakkeisiin on vastattu. Lomakkeita, joihin on vastattu riittämättömästi, ei voida ottaa huomioon, kuin niiltä osin, kun niihin on vastattu asiallisesti. (Vilka 2005, 80.) Ei voida tietää kuinka rehellisesti ja tar-

kasti kyselyyn on vastattu. On myös vaikeaa selvittää miten onnistuneita vastausvaihtoehdot ovat olleet vastaajien mielestä, minkä vuoksi väärinymmärryksiä on vaikea välttää. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

7.2 Laadullinen sisällönanalyysi

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Sen tavoitteena on selvittää tosiasioita, kuin todistaa jo olemassa olevia väittämiä. Tutkimuksen kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Laadullisessa tutkimuksessa suositetaan ihmistä tiedon keruun välineenä. Tutkija luottaa enemmän omaan havainnointiinsa ja tutkittaviensa kanssa käytyihin keskusteluihin, kuin mittausvälineillä hankittavaan tietoon. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan kuitenkin käyttää myös lomakkeita ja testejä täydentävän tiedon hankinnassa. (Hirsjärvi ym. 2009, 161–164.) Tässä opinnäytetyössä hankimme tietoa kyselyn ja oman havainnointimme avulla.

Tutkijan tavoitteena on paljastaa tutkimuksessa odottamattomia seikkoja. Siksi tutkimuksen lähtökohtana ei ole testata teoriaa tai hypoteeseja, vaan tarkastella aineistoa monipuolisesti ja tarkasti. Tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa suositetaan tutkimusmenetelmiä, joissa tutkittavien mielipiteet pääsevät esille. Muun muassa osallistuva havainnointi ja erilaiset haastattelut ovat tällaisia menetelmiä. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan myös tarkoituksenmukaisesti. Laadulliselle tutkimukselle ominaista on myös, että tutkimus toteutetaan joustavasti tilanteen mukaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.)

Yksi laadullisen tutkimusmenetelmän metodeista on sisällönanalyysi, jossa tutkimusaineistoa kuvataan sanallisesti. Sisällönanalyysin tarkoituksena on etsiä merkityssuhteita ja -kokonaisuuksia, jotka esitetään sanallisina tulkintoina. Sisällönanalyysiä voidaan tehdä joko aineiston tai teorian perusteella. (Vilkkä 2005, 139–140.) Tässä opinnäytetyössä käytämme aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä päätetään tutkimusaineiston keräämisen jälkeen, mistä lähdetään etsimään toiminnan logiikkaa tai tyypillistä kertomusta. Tämän jälkeen tutkimusaineisto pelkistetään eli tutkimusaineistosta karsitaan tutkimusongelman kannalta epäolennainen tieto. Tutkimusaineisto tiivistetään tai jaotellaan osiin tutkimusongelman ja -kysymysten perusteella. Näin tutkimusaineistosta tehdään uusi johdonmukainen kokonaisuus. Ryhmittelyn määrittelee se, mitä tutkimusaineistosta ollaan etsimässä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä kuvataan tutkittavien merkitysmaailmaa ja sen tavoitteena on ymmärtää ja uudistaa tutkittavien toiminta- ja ajattelutapoja tutkimuksessa muodostuneiden käsitteiden, luokitusten tai mallien avulla (Vilkkä 2005, 140–141).

7.3 Osallistuva havainnointi

Tutkimusaineistoa on mahdollista kerätä kyselyjen ja haastattelujen lisäksi havainnoimalla. Havainnointi kertoo enemmän kuin sen, mitä ihmiset sanovat. Sen avulla saa tietoa siitä, mitä ihmiset tekevät ja miltä asiat näyttävät. (Vilkkä 2005, 120.) Havainnoinnin suurimpia etuja on se, että sen avulla saa välitöntä ja suoraa tietoa yksilöiden ja ryhmien käyttäytymisestä ja toiminnasta. Havainnointi tapahtuu luonnollisessa ympäristössä, joten havainnoinnin voidaan sanoa olevan todellisen elämän ja maailman tutkimista. (Hirsjärvi ym. 2009, 213.)

Havainnointi ei kärsi keinotekoisuudesta, minkä takia se sopiikin hyvin kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmäksi. Lisäksi havainnoinnista on hyötyä erityisesti vaikeasti ennakoitavissa ja nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Menetelmä on hyödyllinen myös silloin, kun tutkittavilla on kielellisiä vaikeuksia tai kun halutaan saada tietoa asioista, joista tutkittavat eivät halua kertoa suoraan haastattelijalle. (Hirsjärvi ym. 2009, 213.)

Menetelmiä havainnointiin on useita. Sen ääripäät ovat erittäin systemaattinen ja tarkasti jäsennelty havainnointi sekä vapaa ja luonnolliseen toimintaan mukautunut havainnointi. (Hirsjärvi ym. 2009, 214.) Opinnäytetyömme tutkimusaineistoa on kerätty palautekyselyn lisäksi osallistuvalla havainnoinnilla. Osallistuva havainnointi on tilanteessa vapaasti muotoutuvaa ja havainnoija osallistuu ryhmän

toimintaan (Hirsjärvi ym. 2009, 214). Osallistuva havainnointi onkin yksi hyvä ja tavanomainen tapa havainnoida ihmisten toimintaa (Vilkkä 2005, 120.) Kurssin aikana, erityisesti keittiötunneilla, havainnoimme opiskelijoiden toimintaa tilanteessa.

Havainnoinnissa tärkeää on järjestelmällisyys. Havainnointia varten on suunniteltava jo etukäteen mitä, miten ja missä havainnoidaan. (Vilkkä 2005, 125.) Sovimme etukäteen asiat, joihin olisi tärkeää kiinnittää huomiota tuntien aikana. Kirjoitimme muistiinpanomme aina välittömästi tuntien jälkeen, jotta havainnoimamme asiat tulisivat kirjattua tuoreeltaan muistiin. Muistiinpanojen tekeminen voi haitata tutkimustilanteen luonnollista kulkua (Vilkkä 2005, 125). Kirjoittamalla havainnoinnit vasta tuntien jälkeen, eikä niiden aikana, varmistimme sen, että muistiinpanojen kirjoittaminen ei häirinnyt tuntien luonnollista kulkua.

Kirjoitimme aina ylös kuinka monta opiskelijaa tunneilla oli paikalla. Havainnoimme tuntien aikana, miten valitsemamme opetusmenetelmät toimivat, ja kuinka opiskelijat viihtyivät tunneilla. Arvioimme myös sitä, kuinka paljon opiskelijat ymmärsivät kertomastamme. Lisäksi keittiötunneilla kiinnitimme huomiota erityisesti opiskelijoiden toimintatapoihin ja siihen, ymmärsivätkö he antamiemme ohjeita.

8 Tulokset

8.1 Kyselyn tulokset

Saimme kaikilta kurssille osallistujilta palautetta kurssista, koska kaikkien tuli vastata kyselyyn kurssin viimeisellä kerralla. Kyselyn tarkemmat tulokset löytyvät liitteestä 3. Kyselyyn vastanneita oli yhteensä kahdeksan, joista viisi oli miehiä ja kolme naisia. Vastaajien ikäjakauma oli 18–30 vuotta. Vastaajia oli neljää eri kansallisuutta: yksi tiibetiläinen, yksi dominikaanilainen, kaksi marokkolaista ja neljä vietnamlaista. Ennen kurssin alkua muutama vastaajista oli viettänyt Suomessa jo yli puoli vuotta. Kolme vastaajista oli ollut Suomessa vain kuukauden ajan.

Kyselyssä pyydettiin palautetta kaikista kurssin aiheista Likertin asteikkoon perustuvien kysymysten avulla (Liite 2). Näiden kysymysten vastausten analysointi, lukuun ottamatta kysymystä 12, on kuitenkin mahdotonta, koska opiskelijat olivat vastanneet kysymyksiin eri tavalla kuin piti. Pidimme jokaisella kerralla kirjaa siitä, kuinka monta opiskelijaa oli läsnä tunneilla. Verratessamme kirjaamiamme lukuja kyselyn tuloksiin paikallaolijoista, huomasimme eroja vastausmäärissä. Opiskelijat olivat vastanneet kysymyksiin ja näin vahvistaneet olleensa paikalla, vaikka eivät todellisuudessa olisi olleetkaan.

Olimme suunnitelleet Likertin asteikon niin, että ensimmäisenä vastausvaihtoehtona oli "I did not attend the lesson". Teimme tämän valinnan siksi, että suurin osa opiskelijoista ei ollut paikalla tunneilla ja näin heidän olisi helppo vastata suoraan, etteivät he olleet läsnä. Opiskelijat eivät osanneet valita tätä vaihtoehtoa joko siksi etteivät ymmärtäneet tehdä niin tai he eivät halunneet vastata rehellisesti siihen, etteivät olleet paikalla. Tämän takia olisi opiskelijoille pitänyt painottaa ennen kyselyn tekemistä, että he vastaisivat kysymykseen rehellisesti. Kysymysten 5–11 vastauksista, joissa on käytetty Likertin asteikkoa, ei voi näin ollen vetää mitään johtopäätöksiä, koska emme voi tietää, kuka vastaajista on oikeasti ollut paikalla ja kuka ei.

Kysymys 12 oli ainoa Likertin asteikkoon perustuva kysymys, josta saimme tuloksia. Kysymys käsitteli kurssin viimeistä tapaamiskertaa, jolloin opiskelijat saivat valmistaa oman kotimaansa ruokia muille. Kysyimme opiskelijoiden mielipiteitä siitä pitivätkö he oman kotimaansa ruokien valmistuksesta. Kolme vastanneista oli samaa mieltä siitä, että ruoanlaittaminen muille oli mukavaa, kun taas viisi vastanneista oli siitä täysin samaa mieltä. Kysyimme myös, pitivätkö opiskelijat siitä, että saivat kertoa omasta kulttuuristaan muille. Omasta kulttuurista kertominen koettiin myös mieleiseksi – kuusi vastaajista oli väittämästä täysin samaa mieltä ja yksi oli samaa mieltä. Yksi vastaajista ei vastannut kysymykseen.

Kysymykset 13–20 olivat avoimia kysymyksiä, joiden vastauksista saimme paljon hyödyllistä tutkimusaineistoa. Vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että tekemämme diaesitykset olivat hyviä.

“Good enough and well presented”

“It is good and easy to see.”

“Everything went perfect, there was simplicity, outstanding communication.”

“They were pretty entertaining and useful.”

Yksi opiskelijoista kaipasi kuitenkin jonkunlaista muuta toimintaa kuin diaesityksiä, koska tunnit olivat yleensä muiden tuntien jälkeen, jolloin opiskelijoilla ei ollut enää energiaa keskittyä luentoihin.

“The presentations were good. Since it is usually after normal classes, Energy level is generally low, Hence some sort of activity or involvement can greatly increase energy level. For example like playing some short game or something to increase energy level.”

Opiskelijat olivat yksimielisiä siitä, että kurssimateriaalit olivat hyödyllisiä ja laadukkaita.

“Very sufficient and useful”

“It is enough detailed”

“It was in a high level”

“Well made. I personally liked to have the recipes of Finnish food.”

“It was very helpful as i still dont fully know joensuu due to lack of activity”

Opiskelijoiden mielipiteet kurssin ajoituksesta syys-lokakuulle olivat vaihtelevia. Joidenkin mielestä ajoitus oli hyvä. Erityisesti oltiin sitä mieltä, että ajoitus oli hyvä, koska siihen aikaan ei ollut muita kouluasioita.

“Just perfect”

“i think the timing is good because i have no many works to do so it is fit to me.”

“Everything went well”

“The courses never interrupted other school things, so it was well placed.”

Toiset taas ajattelivat, että kurssin olisi voinut ajoittaa aiemmaksi syksyyn, koska opiskelijat olivat joutuneet opettelemaan jo joitakin kurssilla käytyjä asioita itsenäisesti ennen kurssia.

“It’s quite late for me”

“The timing could have been earlier. Most students already had to adapt to things and learn things before the course even began, hence there are some things that were repeated in the course”

Kurssin aikataulu, eli tuntien ajoitus päivittäin, oli vastaajien mielestä sopiva ja joustava. Jonkun mielestä kurssi kuitenkin rajoitti vapaa-ajan aktiviteetteja.

“Flexible”

“it was compatible”

“They were always punctual, and the time when the lessons were given was nice.”

“The schedule and timing during the day was good. it did conflict with some of the extra curriculum activities that i had.”

Joillekin hankaluuksia aiheutti se, että tunnit eivät ajoittuneet heidän markkinoinnin tuntien jälkeen tai tunnit olivat päällekkäin kiinan kielen tuntien kanssa.

“After classes but not after marketing classes.”

“some classes were the same time with my chinese class so i can’t take part in the class”

“after marketing class”

Kyselyssä tiedusteltiin, mikä motivoi opiskelijoita osallistumaan kurssille. Monet vastaajista ajattelivat, että ruoka on hyvä motivaattori. Myös erilaiset pelit ja aktiviteetit sekä monikulttuurinen ympäristö koettiin motivoiviksi. Pelkät diaesitykset koettiin kyllästyttäväksi.

“Food and multicultural environment”

“Food, of course. And how to make it.”

“let’s have some games”

“it’s really nice when there is differentiation of cultures, then everybody is one are and understanding each other also doing some good activities.”

“Promise them a fun experience while learning things about Finland”

“more relaxed structure, instead of presentation how about a game or something that is not similar to classes. I feel due to our regular classes all our energy and motivation gets sapped as we just go through presentation lectures all day.”

Kyselyn perusteella suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että kurssilla käytiin läpi kaikki olennainen. Kurssilta ei opiskelijoiden mukaan puuttunut mitään.

“I don’t think so”

“Nothing”

“I don’t think there is something missing in the course.”

“In my opinion the course covered everything well.”

“there is nothing missing from the course”

Kyselystä selvisi myös, että seitsemän kahdeksasta vastaajasta ei kokenut kursilla olevan mitään tarpeetonta.

“No, I think the course was perfect and entertaining”

“nothing. Everything comes with a purposes.”

“I can’t think of something unnecessary.”

Vain yksi koki kurssin tiukan rakenteen turhaksi. Hänen mielestään kurssi voisi olla hauskeampi.

“Rigid structure of the course. No need for formal structure of class rather making it more like hanging out with friends. For example the making own food at the last day we were all having more fun.”

Kaiken kaikkiaan kurssista ja kurssin pitäjistä pidettiin.

“Wish you a good luck for your tourism and hospitality studies. I like you a lot :)”

“I really like the team, they did a great job, they are so kind, open minded and modest , they have an fabulous way in their presentation. i wish this things they do won't end, because i can see socialization,solidarity , manners and just great things. i really thank them for there golden time and information they shared with us”

“I personally liked how chill and fun it was to cook with everyone.”

“Over all the course is excellent. The only issue i has was my extra curriculum activities like epic challenge stopped me from attending.”

8.2 Havainnoinnin tulokset

Havaitimme, että muun muassa aikakäsityksissä oli paljon kulttuuriin liittyviä eroja suomalaisten ja ulkomaalaisten välillä, kuten Nieminen (2014, 51) toteaa. Myös yksilö- ja yhteisökulttuurien väliset erot olivat selkeät. Huomasimme, että varsinkin aasialaisten oli vaikea sanoa suoraan ei tai antaa kieltävä vastaus, kuten Nieminen (2014, 48) esittää. Tämän vuoksi oli vaikeaa hahmottaa, ketkä aiכוivat osallistua kurssille ja olivat tulossa tunneille. Kysymyksiin saatettiin vastata myöntävästi, mutta lopulta heistä suurin osa ei vaivautunut tulemaan paikalle. He olivat siis yleisesti ottaen hyvinkin kaunopuheisia. Aasialaiset olivat ujompia verrattaessa muihin opiskelijoihin.

Osalla opiskelijoista oli huonompi englannin kielen taito kuin toisilla, mutta se ei haitannut tuntien etenemistä ja suurta kielimuuria ei päässyt syntymään. Emme havainneet tunneilla minkäänlaista häiriökäytöstä. Keskusteleva ilmapiiri tunneilla oli mielestämme mukava ja teki tunneista vähemmän “luentomaisen”. Yleisesti ottaen opiskelijat olivat aktiivisesti mukana tunneilla aina silloin, kun he olivat paikalla. Ongelmalliseksi havaitsimme kurssille osallistumisen. Vain harvat osallistuivat, joten havainnoinnin perusteella olisikin syytä pohtia tulevaisuudessa, millä keinoin opiskelijat saataisiin osallistumaan kurssille aktiivisemmin.

8.3 Kehittämisehdotukset ja -mahdollisuudet

Kurssin järjestämisestä löytyi yllättävän paljon kehittämistarvetta omien havaintojemme sekä kyselyn vastausten perusteella. Mikäli kurssi halutaan järjestää uudelleen myös tulevaisuudessa, tulisi sen ideoimiseen ja toteuttamiseen käyttää runsaasti aikaa. Kurssia pitäisi markkinoida näkyvämmiin ennen sen järjestämistä markkinointiviestinnän keinoin, esimerkiksi laadukkailla mainoslehtisillä, sähköpostilla, henkilökohtaisilla kohtaamisilla, sekä tarvittaessa jonkin näkyvämmän tai houkuttelevamman keinon kautta. Kuten mainitsimme aiemmin, meidän oma markkinointimme markkinointiviestinnän keinoin oli puutteellista tai ei jostain syystä toiminut. Kurssille voisi mahdollisesti myös ottaa mukaan sitovan, sähköisen ilmoittautumisen, jota meillä ei kurssille ollut. Sen avulla varmistettaisiin kurssilaisien läsnäolo.

Kurssin houkuttelevuutta voitaisiin myös parantaa kurssin nimeä muuttamalla. Jälkikäteen tarkasteltuna kurssille valitsemamme nimi, *Finnish Culture and Housekeeping Course*, ei ole varmaankaan kaikkein motivoivin kurssille osallistumiseen. Kurssin nimessä oleva *housekeeping*-sana voi luoda tietynlaisia mielipiteitä kurssin sisällöstä ja mahdollisesti rajoittaa ainakin miespuolisten osallistujien määrää kurssilla. Pohdimme, että esimerkiksi *Integration into Finnish Culture* voisi olla parempi ja enemmän mielenkiintoa herättävä nimi kurssille.

Kurssille tulisi löytää sopiva ajankohta, joka saadaan mahdollisimman hyvin sopimaan kansainvälisten opiskelijoiden aikatauluihin. Huomioon otettava seikka on opiskelijoiden vapaavalintaiset opinnot. Päällekkäisyyksiä täytyy pyrkiä välttämään. Kurssi tulisi järjestää heti, kun uudet opiskelijat saapuvat Suomeen, jotta he saavat siitä irti parhaan hyödyn. Sitä mainostettaessa tulisi myös painottaa, että se on tarkoitettu etenkin juuri Suomeen tai ensimmäistä kertaa omilleen muuttaneille. Jos kurssille osallistujat ovat viettäneet Suomessa jo pidemmän ajan, voivat kurssin sisällöt tuntua turhilta tai tarpeettomilta, kuten kyselystä kävi ilmi oman kurssimme kohdalla.

Kyselystämme selvisi, että kurssille kannattaa ottaa tulevaisuudessa enemmän keittiötunteja ja ruoanvalmistusta osana aktiviteetteja, ja vähemmän luentomaista teoriaa. Myös muita mahdollisia aktiviteetteja tulisi pohtia, esimerkiksi erilaisia pelejä. Havainnollistamisen tärkeys korostuu maahanmuuttajien opetuksessa (Pietiläinen 2006, 30–31). Se tukee ajatusta siitä, että kaikkien tekeminen ja videoiden, kuvien ynnä muiden kautta havainnollistaminen on tehokkaampi keino oppimiseen.

Jos halutaan järjestää kysely kurssin osallistujille, tulisi ennen kyselyä selvittää kyselyyn vastaajille, mitä kysymykset tarkoittavat. Nyt annoimme opiskelijoiden vastata kyselyyn itsenäisesti, mutta olimme kuitenkin luokassa paikalla vastaamassa mahdollisesti esitettyihin kysymyksiin. Kyselystä selvisi, että osa vastaajista ei ymmärtänyt kaikkia kysymyksiä ja niihin vastattiin väärin. Joko kysymysten asettelua ja kieltä pitää muuttaa tai kertoa tarkemmin vastaajille kysymysten tarkoitus.

Likertin asteikolla kysyttäviä kysymyksiä pitäisi tulevaisuudessa pohtia tarkemmin, jos niitä aiotaan käyttää sekä tehdä kyselyn täyttäjille selväksi, mitä kysymykset ja vastausvaihtoehdot tarkoittavat. Kyselyn täyttäminen sähköisesti oli vaivattomin ratkaisu meille ja koimme, että kysely oli avointen kysymysten osalta onnistuneempi, koska niihin saatiin jokseenkin luotettavia vastauksia.

Kurssille osallistuminen oli opiskelijoille vapaaehtoista, eikä siitä ollut mahdollista saada opintopisteitä. Oletamme tämän olevan osasy sille, miksi kaikki kansainväliset tutkinto-opiskelijat eivät osallistuneet kaikille tunneille. Jotta kurssi houkuttelisi opiskelijoita, tulisikin siitä tulevaisuudessa saada opintopisteitä. Tällöin opiskelijat saattaisivat kokea, että kurssista on heille jotakin konkreettista hyötyä ja kurssi koettaisiin mielekkäämmäksi. Kurssin kesto voisi tällöin olla pidempi ja sen sisällöt voisivat olla laajemmin suomalaisuuteen ja kotitalouteen syventyviä. Jokinlainen houkuttelukeino kurssille tulisi siis löytää.

Tulevaisuudessa kannattaa myös huomioida paremmin mahdolliset muuttajat. Kaikki opiskelijat eivät saaneet oleskelulupia Suomeen, eivätkä näin olleet mu-

kana kurssilla. Tämänkaltaisia, odottamattomia yllätyksiä saattaa ilmaantua, joten tämä kannattaa huomioida siten, että keksitään varasuunnitelma niin sanottujen “kriisitilanteiden” varalle. Kurssin sisältöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa suunnittelemiseen oli käytetty paljon aikaa, mutta se ei tuntunut korreloivan kurssista saadun hyödyn kanssa, koska kurssilla oli niin vähäinen osallistujamäärä.

Kurssilla on mielestämme kuitenkin paljon potentiaalia myös jatkossa, niin kauan kuin tekijät ovat mukana aktiivisesti ja ovat itse innostuneita kurssin järjestämisestä. Pelkkä innostuneisuus ei tietenkään riitä, vaan aiheeseen tulee paneutua kunnolla ja omata riittävä englannin kielen taito. Kurssille on kuitenkin luotu nyt pohja sekä järjestetty pilottikokeilu kyselyineen, joiden avulla selvisi, että toimivalla markkinoinnilla ja mielekkäillä aktiviteeteilla tämänkaltaiselle kurssille on kysyntää Karelia-ammattikorkeakoulun kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa.

9 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Toimimme koko tutkimuksen ajan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2017) hyvän tieteellisen käytännön ohjeistuksen mukaisesti. Jokainen tutkija ja tutkimusryhmän jäsen vastaa itse käytännön noudattamisesta. Tieteellinen tutkimus tulisi suorittaa hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla, jotta se voisi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa ja sen tulokset uskottavia. Ohjeistuksen toimintatapoihin kuuluu rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Näiden tulee näkyä tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2017.) Työssä pyrittiin myös käyttämään ajantasaisia lähteitä ja pääasiallisesti lähteet ovatkin 2000-luvulta. Lähteiden luotettavuus tarkistettiin ja niihin viitattiin myös asiallisesti. Käytimme samoja hyviä tieteellisiä käytäntöjä toimiessamme kurssin opettajina ja ohjaajina sekä laatiessamme kurssin opetusmateriaaleja.

Saimme kurssille osallistuvien opiskelijoiden tiedot toimeksiantajan edustajalta, minkä perusteella löysimme opiskelijoiden sähköpostiosoitteet koulun sähköpostilistalta. Opiskelijoille tehtiin selväksi, että kyselyn tuloksia käytetään opinnäytetyössä sekä se, että tulokset ovat anonyymeja ja niitä käytetään luotettavasti. Kurssille osallistujia oli jo itsessään vähän, joten tutkimuksessa pyrittiin mahdollisimman suureen vastausprosenttiin, että saataisiin mahdollisimman paljon luotettavaa palautetta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2017.) Kotitalouskurssin palautekysely tehtiin sähköisenä kyselynä. Kyselyn aineisto kerättiin paikan päällä viimeisellä opetuskerralla. Tällä varmistimme sen, että kaikki kurssille osallistujat vastasivat kyselyyn ja saimme mahdollisimman paljon luotettavaa tutkimusaineistoa.

Kyselyn luotettavuutta ja pätevyyttä voivat heikentää monet asiat tutkimuksen aikana. Satunnaisvirheitä voi aikaansaada esimerkiksi se, jos vastaaja muistaa vastatessaan jonkin asian väärin tai ymmärtää kysymyksen eri tavalla kuin sen laatija. Tutkimuksen tavoitteiden kannalta virheillä ei ole välttämättä kuitenkaan kovin suurta merkitystä, vaan tärkeintä on, että tutkija ottaa kantaa ilmeisiin satunnaisvirheisiin. (Vilkkä 2005, 161–162.) Tutkimuksemme validiutta heikentävät Likertin asteikkoon perustuvista kysymyksistä saamamme vastaukset, koska emme voineet analysoida niistä saamiamme tuloksia.

Tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta parantaa laadullisen tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen kaikissa vaiheissa tulee käyttää erityistä tarkkuutta. Olosuhteet, joissa aineisto on luotu, tulee kuvailla selkeästi ja rehellisesti. Esimerkiksi havainnointitutkimusten aineistonkeräyspaikat ja -olosuhteet tulee selvittää. Luokittelujen tekeminen on olennaista laadullisen aineiston analyysissä. Tekstissä tulee kertoa miten ja miksi luokittelu muotoutui sellaiseksi kuin se on. Myös tulosten tulkinnassa tarkkuus on tärkeää. Tutkijan tulee selittää, millä perusteella tulkinnat on tehty ja mihin ne perustuvat. (Hirsjärvi ym. 2009, 232–233.)

Kyselymme lähetettiin vastaajille sähköpostin välityksellä, mihin liittyi tutkimuseettisiä ongelmia, sillä vastaajan tiedot voi saada selville sähköpostiosoitteen pe-

rusteella (Vilkka 2005, 75). Vastaajien anonymiteetti oli kuitenkin mahdollista turvata käyttämälläme Webropol-kyselytyökalun avulla. Muutimme kyselyn asetuksista anonyymiksi.

10 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa kotitalouskurssi kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille. Kurssin tavoitteena oli, että opiskelijat saisivat tietoa suomalaiseen kulttuuriin ja erityisesti suomalaiseen kodinhoitoon liittyvistä asioista, jotta heidän olisi helpompi sopeutua Suomeen. Opiskelun muututtua maksulliseksi, kotitalouskurssi tuo lisäarvoa opiskelijan opiskeluun sijoittamalle rahalle. Kotitalouskurssi voi siis toimia kannustimena opiskelijoille opiskelupaikan valintaan.

Kotitalouskurssia järjestettäessä jouduttiin tekemään jonkin verran kompromisseja aikataulujen suhteen. Kurssin järjestäjien sekä kurssille osallistuvien opiskelijoiden aikataulut olivat haasteellista sovittaa yhteen. Tämä luultavasti vaikutti omalta osaltaan kurssin osallistujamäärään. Kaikki osallistujat olivat Euroopan ulkopuolelta. Kulttuurilliset eroavaisuudet opiskelijoiden toimintatavoissa olivat näin ollen helpommin erottuvia, kuin jos opiskelijat olisivat olleet kotoisin Euroopasta. Muun muassa aasialaiset opiskelijat olivat pidättäytyväisempiä ja heidän myöntäväsillä vastauksillaan todennäköisesti haluttiin säilyttää kasvat, kuten kulttuuriin kuuluu. Opiskelijoiden myöhäinen saapuminen Suomeen vaikeutti myös opinnäytetyöprosessin etenemistä. Kurssia ei voitu järjestää ennen syys- tai lokakuuta, kuten ei myöskään suorittaa kyselyä tai sen analysointia.

Onnistuimme palautekyselyn laadinnassa avointen kysymysten osalta hyvin, sillä niihin saatiin vastauksia ja opinnäytetyön kannalta hyödyllistä tietoa. Emme voi sanoa varmuudella, kuinka rehellisesti kysymyksiin vastattiin, mutta emme kuitenkaan usko, että opiskelijat olisivat halunneet tahallaan olla epärehellisiä. Likertin asteikkoon perustuvat kysymykset tuottivat ongelmia, sillä niihin ei vastattu

oikein. Olimme kuitenkin tyytyväisiä palautekyselyn vastausten määrään, sillä siihen vastasivat kaikki kahdeksan henkilöä, jotka olivat kurssin viimeisellä tunnilla mukana.

Yhteistyömme sujui hyvin koko opinnäytetyöprosessin ajan. Aihealueiden jako sujui luontevasti, mutta välillä ajankäytössä sekä työn eteenpäin viemisessä tuntui olevan ongelmia. Eniten aikaa vievä työvaihe oli kurssin sisältöjen suunnittelu ja toteutus. Toteuttamamme kurssimateriaalit, aktiviteetit ja työskentely olivat pääpiirteissään toimivia.

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme oppineet oman ajankäytön hallitsemisen tärkeyden sekä sen, että työn tarkka suunnittelu vaatii aikaa. Saimme käsityksen siitä, mitä tämän kaltaisen kurssin järjestäminen monikulttuuriselle kohderyhmälle vaatii, ja millaisia asioita järjestämisessä kannattaa ottaa huomioon. Kummallakaan meistä ei ollut aiempaa kokemusta minkäänlaisen kurssin järjestämisestä tai monikulttuurisesta ohjaustyöstä, mutta oli hienoa päästä tutustumaan itsellemme uusiin osa-alueisiin opinnäytetyön kautta. Opinnäytetyön työstäminen kehitti omaa ammattitaitoamme sekä valmiuksia käyttää vierasta kieltä mahdollisissa tulevaisuuden asiakastilanteissa. Opimme myös laatimaan kyselylomakkeita sekä analysoimaan niistä saatavia tuloksia.

Toivomme, että järjestämämme kurssin avulla Karelia-ammattikorkeakoulu saa uuden, tulevaisuudessa mahdollisesti toteutettavan kurssimallin. Mikäli vaihto-opiskelijoiden sopeutumisesta ja Karelia-ammattikorkeakoulussa opiskelusta halutaan tehdä helpompaa, on tärkeää huomata kehittämistä vaativat asiat. Nautimme itse kurssin järjestämisestä ja toivomme, että sitä pystyttäisiin hyödyntämään myös jatkossa. Opinnäytetyöllämme on myös monia jatkokehitysmahdollisuuksia, joista yksi voisi olla esimerkiksi laajemman perehdytysoppaan tuottaminen ulkomaalaisille opiskelijoille kurssiin nojaten.

Lähteet

- Airaksinen, T. 2009. Toiminnallinen opinnäytetyö tekstinä. <https://www.sli-deshare.net/TiinaMarjatta/toiminnallinen-opinnytyy-tekstin>. 26.11.2017.
- Albala, K. 2011. Food Cultures of the World Encyclopedia Africa and the Middle East Volume 1. Google Books. https://books.google.fi/books?id=NT06c_PJWRgC&printsec=frontcover&hl=fi&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. 26.5.2017.
- Alitolppa-Niitamo, A. & Säävälä, M. 2013. Johdattelua kirjan teemoihin. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä, M. (toim.). Olemme muuttaneet - ja kotoudumme. Helsinki: Väestöliitto.
- Aro, M. 1998. Opiskelijana vieraassa kulttuurissa. Helsinki: Opetushallitus.
- Fieldhouse, P. 1995. Food and Nutrition Customs and culture. Google Books. <https://books.google.fi/books?id=LVL5BwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=food+culture&hl=fi&sa=X&ved=0ahUKEwiwr-nGqKTUAhWpdpoKHVo3Aqk4ChDoAQhFMAU#v=onepage&q=food%20culture&f=true>. 26.5.2017.
- Frisk, O. & Tulkki, H. 2005. Kulttuuriavain. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Harjula, P., Löytty-Rissanen, M. & Janhonen-Aburuah. 2016. Kotitaloustaito 7-9. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Harmaala, M. 2017. Lukuvuosimaksut näkyvät Maahanmuuttovirastossakin - selvä notkahdus. Karjalainen. <https://www.karjalainen.fi/uutiset/uutisalueet/kotimaa/item/152203-lukuvuosimaksut-naekyvaet-maahanmuuttovirastossakin-selvae-notkahdus>. 4.9.2017.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hono, T. & Metsäpelto, A. 2010. Vaihto-opiskelijoiden sopeutuminen Porvoon oppimisympäristöön: Opasvihko vaihto-opiskelijoille. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Immonen, P., Liimatainen, A. & Palojoki P. 2004. Hyvää Pataa kotitalouden taitokirja. Helsinki: WSOY.
- Infopankki. 2014. Suomalainen tapakulttuuri. <http://www.infopankki.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/kulttuurit-ja-uskonnot-suomessa/suomalainen-tapakulttuuri>. 8.9.2017.
- Infopankki. 2015. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. <http://www.infopankki.fi/fi/tietoa-suomesta/suomalainen-yhteiskunta/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>. 8.9.2017.
- Infopankki. 2016. Jätehuolto ja kierrätys. <http://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/asuminen/jatehuolto-ja-kierratys>. 8.9.2017.
- Isoviita, A. & Lahtinen, J. 2001. Asiakaspalvelun ja markkinoinnin perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kaihovirta-Rapo, M. & Lohtaja, S. 2007. Tehoa työelämän viestintään. Helsinki: WSOYpro.
- Kalajoki, J. & Mäkelä, A. 2016. Karelia-ammattikorkeakoulu vaihto-opiskelukohteenä. Karelia-ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2017a. Karelia-ammattikorkeakoulu. <http://www.karelia.fi/fi/karelia/tutustu-meihin>. 26.11.2017.

- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2017b. Amk-tutkinnot. <http://www.karelia.fi/fi/koulutus/amk-tutkinnot>. 26.11.2017.
- Karelia-ammattikorkeakoulu 2017c. Kansainvälisyys. <http://www.karelia.fi/fi/karelia/kansainvalisyys>. 26.11.2017.
- Karelia University of Applied Sciences. 2017a. Tuition fees for non-EU/ETA area degree students. 16.11.2017.
- Karelia University of Applied Sciences. 2017b. Incoming Exchange Students. <http://www.karelia.fi/en/education/exchange-students>. 26.11.2017
- Korhonen, V. & Puukari, S. 2013a. Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Juva: PS-kustannus.
- Korhonen, V. & Puukari, S. 2013b. Kulttuurisen monimuotoisuuden huomioiminen työyhteisössä. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä, M. (toim.). Olemme muuttaneet - ja kotoudumme. Helsinki: Väestöliitto.
- Nieminen, M. 2014. Monikulttuurinen asiakastyö. Tallinna: Tietosanoma.
- Opetushallitus. 2017. SWOT-analyysi. Opetushallitus. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi. 7.11.2017.
- Opintopolku. 2017. Opintopolku. <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.58291342358>. 26.11.2017.
- Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli. 2017. Joensuun Elli. <https://www.joensuuunelli.fi/fi/elli-info/>. 15.11.2017.
- Oy Karl Fazer Ab. 2017. Amica Wire. <http://www.amica.fi/ravintolat/ravintolat-kaupungeittain/joensuu/wire/>. 15.11.2017.
- Parkkinen, J. & Puukari, S. 2007. Erilaiset maailmankatsomukset monikulttuurisessa ohjauksessa – Käsitteellinen malli ja sen soveltaminen ohjaukseen. Teoksessa Taajamo, M. & Puukari, S. (toim.). Monikulttuurisuus ja moniammatillisuus ohjaus- ja neuvontatyössä. Jyväskylä: Kopijyvä Oy, 23–36.
- Partala, R. 2013. Ekologisen asumisen opas –Being part of....Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalous. Opinnäytetyö.
- Partanen, R. 2007. Maahanmuuttajien ruokavaliot ja ravitsemus. Dieettimedia Oy.
- Pietilä, I. 2010. Kulttuurienvälinen sopeutuminen dialogisena oppimisprosessina. Motivaation merkitys lyhytaikaisesti ja pitkäaikaisesti maassa olevien keskuudessa. https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/26505/Prologi2010_Lectio_Pietila_54-59.pdf?sequence=1. 28.11.2017.
- Pietiläinen, P. 2006. Monikulttuurisen talouskoulun kodinhoidon opetus maahanmuuttajien kotoutumisen tukena Jyväskylän kotitalousoppilaitoksessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Palvelutuotannon ja -johtamisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Salmi-Niklander, K. 1998. Perinteentutkimuksen terminologia. Helsingin yliopisto.
- Salminen, K. & Poutanen, P. 1996. Kulttuurikompassi. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Schubert, C. 2013. Kotoutumisen psykologiaa. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä, M. (toim.) Olemme muuttaneet - ja kotoudumme. Helsinki: Väestöliitto.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2017. Hyvä tieteellinen käytäntö. <http://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta>. 6.11.2017.
- Van Oosten, M. 2014. Haasteena monikulttuurinen perehdytys. Lahden ammatikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Kotitalouskurssin sisältö

Aihe	Sisältö	Osaamistavoitteet
Suomalainen kulttuuri ja tavat	<ul style="list-style-type: none"> • Kurssin ja kurssin pitäjien esittely • Tutustuminen kurssille osallistuviin opiskelijoihin eli kyselemme opiskelijoiden nimet ja mistä he ovat kotoisin • Leikkimielinen Suomi-visa, josta saa palkintoja tunnin loppuksi • Esitelmä suomalaisesta tapakulttuurista 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää paremmin suomalaista kulttuuria ja sen tapoja.
Rahankäyttö	<ul style="list-style-type: none"> • Fazer Food Services Amican edustajan esittely ruokalassa toimimisesta (mitä lounaaseen kuuluu, Kelan tuki, yms.) • Opiskelijoilta kysytään mihin kaikkeen heidän mielestään kuukauden aikana kuluu rahaa. Tulokset kirjataan taululle, minkä jälkeen listalle lisätään asioita, jotka mahdollisesti jäävät mainitsematta. Lisäksi kerrotaan omia kokemuksia siitä, mihin rahaa kuluu. • Esitelmä rahankäytöstä • Jos aikaa jää, opiskelijat saavat tehdä omat kuukausibudjetit 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa toimia oikein koulun ruokalassa. • Opiskelija ymmärtää, mihin kaikkeen kuukauden aikana kuluu rahaa. • Opiskelija osaa hallita rahankäyttöään.

Kotitalouskurssin sisältö

<p>Kaupassa asiointi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esitelmä kaupassa asiointista (vinkkejä ostoksilla käyntiin, tietoa pakkausmerkinnöistä ja ruoan säilyvyydestä) • Apuna oikeita tuotteita havainnollistamassa pakkausmerkintöjä • Opiskelijat tekevät omat ostoslistat ja menemme Rantakadun S-markettiin ja Lorans Markettiin (etninen kauppa) ostoksille • Opiskelijoiden opastaminen ostosten tekemisessä • Kilo- ja litrahintojen vertailun, tarjouksien, -30 % -tuotteiden ja pakkausmerkintöjen neuvominen käytännössä • Kaupassa apuna projektityöntekijöitä, jotta voimme auttaa opiskelijoita henkilökohtaisemmin ostosten teossa 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija kykenee suunnittelemaan kaupassa asiointiaan. • Opiskelija ymmärtää miten ruoka säilyy ja miten sitä pitää säilyttää. • Opiskelija osaa vertailla kilo- ja litrahintoja, tunnistaa tarjoukset ja -30 % -tuotteet sekä osaa lukea pakkausmerkintöjä.
<p>Puhtaus, ympäristö ja kierrättäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Joensuun Ellin edustajien esitelmä siivoamisesta ja lajittelusta. Erilaisten puhdistusaineiden ja -välineiden esittelyä sekä lajitteluopetusta. Aktiviteettina opiskelijat saavat itse harjoitella lajittelua sekä sängyn petaamista opetusluokassa • Esitelmä puhtaudesta, ympäristöstä ja kierrättämisestä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää miten Suomessa on tapana siivota ja mitä välineitä ja aineita siivoamiseen tarvitsee. • Opiskelija osaa ottaa muut asukkaat huomioon erityisesti asuessaan soluasunnossa. • Opiskelija osaa lajitella jätteet oikein. • Opiskelija ymmärtää, mitä kierrätys on, miksi kannattaa kierrättää ja mihin kierrätys vaikuttaa.

Kotitalouskurssin sisältö

Ruokakulttuuri, juhlat ja perinteet	<ul style="list-style-type: none"> • Esitelmä suomalaisesta ruokakulttuurista, juhlista ja perinteistä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää paremmin suomalaista ruokakulttuuria. • Opiskelija ymmärtää suomalaisen kouluruoan taustan. • Opiskelija osaa syödä suomalaisen lautasmallin mukaisesti. • Opiskelija tietää Suomen tärkeimmät juhlat ja niihin kuuluvat perinteet.
Suomalainen aamiainen	<ul style="list-style-type: none"> • Suomalaisen aamiaisen valmistaminen Tikkarinteen opetuskeittiössä • Projektityöntekijät apuna neuvomassa tekemisessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää, mitä suomalaiset syövät yleensä aamiaiseksi. • Opiskelija osaa valmistaa suomalaista aamiaista.
Suomalainen ruoka	<ul style="list-style-type: none"> • Suomalaisen ruoan valmistaminen Tikkarinteen opetuskeittiössä. • Projektityöntekijät apuna neuvomassa tekemisessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa valmistaa jotakin suomalaista ruokaa.
Kurssin lopetus	<ul style="list-style-type: none"> • Jokainen saa valmistaa oman maan ruokia Tikkarinteen opetuskeittiössä. • Opiskelijat saavat kertoa oman maan ruokakulttuurista tai kulttuurista yleensä. • Kurssin palautekyselyyn vastaaminen tietokoneilla. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää paremmin muiden maiden ruokakulttuureja.

Palautekysely kotitalouskurssista

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
KARELIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Finnish Culture and Housekeeping Course

This survey is made in order to find out what the new foreign degree students of Karelia University of Applied Sciences thought about the first ever Finnish Culture and Housekeeping course. We would like to make the course even better for next year, so your feedback is appreciated.

The results of this survey will be used in a thesis made by tourism students from Karelia University of Applied Sciences. By responding to this survey, you accept that your answers will be used in the thesis. The answers will be handled confidentially and anonymously.

If you have any questions regarding this survey, you may contact the makers of this survey, the supervisor of the thesis or the thesis assigner's representative.

Authors of survey:

Elina Heinonen email: elina.heinonen@edu.karelia.fi

Pinja Sirviö email: pinja.sirvio@edu.karelia.fi

Thesis supervisor:

Tuula Ikonen email: tuula.ikonen@karelia.fi

Thesis assigner's representative:

Satu Saarinen email: satu.saarinen@karelia.fi

1. Age

2. Gender

- Male
 Female
 Prefer not to say

3. Home country

Palautekysely kotitalouskurssista

10. Finnish Breakfast

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree
I got enough instructions on how to cook.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I learned how to make Finnish breakfast.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Finnish Food

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree
I got enough instructions on how to cook.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I learned something new about Finnish cuisine.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. End of the Course

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree
I enjoyed making food of my own country to others.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I liked telling about my own culture to others.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. What did you think about the presentations during lessons?

14. What do you think about the course materials (i.e. map of Joensuu)?

15. How was the timing (September to October) of the course?

16. How was the course schedule (timing during the day)?

Palautekysely kotitalouskurssista

17. What would motivate students to attend the course?

18. Was there something missing from the course?

19. Was there something unnecessary during the course?

20. Additional Comments

Palautekyselyn tulokset

Finnish Culture and Cooking Course

1. Age

Vastaajien määrä: 8

- 26
- 18
- 20
- 18
- 30
- 24
- 21
- 26

2. Gender

Vastaajien määrä: 8

3. Home country

Vastaajien määrä: 8

- Morocco
- Vietnam
- VIETNAM
- Vietnam
- vietnam
- Morocco
- Dominican Republic
- Tibet

Palautekyselyn tulokset

4. How long had you been in Finland before the course started?

Vastaajien määrä: 8

- 8 months
- Not yet before
- 1 month
- over 1 month
- no
- I arrived to Finland on 26th august
- 9 months
- 9

5. Finnish Culture and Customs

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I learned something new about Finland.	0	0	0	0	5	3	8	5,38

6. Budgeting

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I found the lesson useful.	1	0	0	0	5	1	7	4,57
I found the school cafeteria's (Amica/Fazer Food Service) instructions useful.	0	0	0	1	3	3	7	5,29
Yhteensä	1	0	0	1	8	4	14	4,93

Palautekyselyn tulokset

7. Grocery Shopping

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I learned practical things about grocery shopping.	1	0	1	1	3	2	8	4,38
Shopping in S-market was helpful for me.	1	0	0	1	3	1	6	4,33
Visiting the ethnic store was useful for me.	1	0	0	1	1	3	6	4,67
Yhteensä	3	0	1	3	7	6	20	4,46

8. Cleaning and Recycling

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I found Joensuun Elli's recycling and cleaning training useful.	3	0	0	1	2	2	8	3,63
I found the cleaning and recycling advice helpful.	3	0	0	1	1	2	7	3,43
I found the instructions on how to make a bed useful.	4	0	0	1	1	1	7	2,71
Yhteensä	10	0	0	3	4	5	22	3,26

Palautekyselyn tulokset

9. Finnish Food Culture, Holidays and Traditions

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I learned what Finnish food culture is like.	1	0	0	0	4	3	8	4,88
I learned about Finnish holidays and traditions associated with them.	1	0	0	0	2	4	7	5
Yhteensä	2	0	0	0	6	7	15	4,94

10. Finnish Breakfast

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I got enough instructions on how to cook.	2	0	0	1	2	3	8	4,25
I learned how to make Finnish breakfast.	2	0	0	1	2	2	7	4
Yhteensä	4	0	0	2	4	5	15	4,13

Palautekyselyn tulokset

11. Finnish Food

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I got enough instructions on how to cook.	1	0	0	1	3	3	8	4,75
I learned something new about Finnish cuisine.	1	0	0	1	3	2	7	4,57
Yhteensä	2	0	0	2	6	5	15	4,66

12. End of the Course

Vastaajien määrä: 8

	0 I did not attend the lesson.	1 Strongly disagree	2 Disagree	3 Neutral	4 Agree	5 Strongly agree	Yhteensä	Keskiarvo
I enjoyed making food of my own country to others.	0	0	0	0	3	5	8	5,63
I liked telling about my own culture to others.	0	0	0	0	1	6	7	5,86
Yhteensä	0	0	0	0	4	11	15	5,74

Palautekyselyn tulokset

13. What did you think about the presentations during lessons?

Vastaajien määrä: 8

- Good enough and well presented
- Good
- It is good and easy to see.
- good
- good
- Everything went perfect, there was simplicity, outstanding communication.
- They were pretty entertaining and useful.
- The presentations were good. Since it is usually after normal classes, Energy level is generally low, Hence some sort of activity or involvement can greatly increase energy level. For example like playing some short game or something to increase energy level.

14. What do you think about the course materials (i.e. map of Joensuu)?

Vastaajien määrä: 7

- Very sufficient and useful
- It is enough detailed
- It is enough for me
- it is enough detail
- It was in a high level .
- Well made. I personally liked to have the recipes of Finnish food.
- It was very helpful as i still dont fully know joensuu due to lack of activity

15. How was the timing (September to October) of the course?

Vastaajien määrä: 8

- Just perfect
- September
- i think the timing is good because i have no many works to do so it is fit to me.
- It's quite late for me
- september
- Everything went well
- The courses never interrupted other school things, so it was well placed.
- The timing could have been earlier. Most students already had to adapt to things and learn things before the course even began, hence there are some things that were repeated in the course

Palautekyselyyn tulokset

16. How was the course schedule (timing during the day)?

Vastaajien määrä: 7

- Flexible
- After classes but not after marketing classes.
- some classes were the same time with my chinese class so i can't take part in the class
- after marketing class
- it was compatible
- They were always punctual, and the time when the lessons were given was nice.
- The schedule and timing during the day was good. it did conflict with some of the extra curriculum activities that i had.

17. What would motivate students to attend the course?

Vastaajien määrä: 8

- Food and multicultural environment
- About food
- Food, of course. And how to make it.
- let's have some games
- about food
- it's really nice when there is differentiation of cultures, then everybody is one are and understanding each other also doing some good activities.
- Promise them a fun experience while learning things about Finland
- more relaxed structure, instead of presentation how about a game or something that is not similar to classes. I feel due to our regular classes all our energy and motivation gets sapped as we just go through presentation lectures all day.

18. Was there something missing from the course?

Vastaajien määrä: 8

- I don't think so
- Nothing
- me.
- no
- yes, i was missing some of classes
- I don't think there is something missing in the course.
- In my opinion the course covered everything well.
- there is nothing missing from the course

Palautekyselyn tulokset

19. Was there something unnecessary during the course?

Vastaajien määrä: 8

- No, I think the course was perfect and entertaining
- Nothing
- nothing. Everything comes with a purposes.
- no
- nothing
- i don't think so
- I can't think of something unnecessary.
- Rigid structure of the course. No need for formal structure of class rather making it more like hanging out with friends. For example the making own food at the last day we were all having more fun.

20. Additional Comments

Vastaajien määrä: 5

- Wish you good luck for your tourism and hospitality studies.
I like you a lot :)
- Nothing
- I really like the team, they did a great job, they are so kind, open minded and modest , they have an fabulous way in their presentation.
i wish this things they do won't end, because i can see socialization,solidarity , manners and just great things. i really thank them for there golden time and information they shared with us
- I personally liked how chill and fun it was to cook with everyone.
- Over all the course is excellent. The only issue i had was my extra curriculum activities like epic challenge stopped me from attending.